

Særskilt vedlegg til St prp. nr 10

(2001-2002)

**Revidert Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund
(EFTA) av 21. juni 2001**

Konsolidert versjon

VEDLEGG 12

Vedlegg K. Fri bevegelse for personer (Kapittel VIII)

I. Grunnleggende bestemmelser

Artikkel 1

Formål

Dette vedlegg har, til fordel for medlemsstatenes borgere, som formål:

å gi rett til innreise, opphold, adgang til arbeid som arbeidstakere, etablering som selvstendig næringsdrivende og rett til å bli værende på medlemsstatenes territorium,

å legge til rette for ytelse av tjenester på medlemsstatenes territorium, og særlig å liberalisere tjenesteytelser av kort varighet,

å gi rett til innreise og opphold på medlemsstatenes territorium for personer som ikke utøver en økonomisk aktivitet i vertsstaten,

å gi de samme levevilkår, ansettelsesvilkår og arbeidsvilkår som til egne borgere.

Artikkel 2

Ikke-diskriminering

Borgere fra en medlemsstat som har lovlig opphold på en annen medlemsstats territorium skal ikke, ved anvendelse av og i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1, 2 og 3 til dette vedlegg, utsettes for diskriminering på grunnlag av nasjonalitet.

Artikkel 3

Rett til innreise

Retten til innreise for borgere fra en medlemsstat, til en annen medlemsstats territorium, skal sikres i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1.

Artikkel 4

Rett til opphold og adgang til å utøve en økonomisk aktivitet

Retten til opphold og adgangen til å utøve en økonomisk aktivitet skal sikres i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1, med mindre noe annet er fastsatt i artikkel 10.

Artikkel 5

Tjenesteytere

Med forbehold for andre særlige avtaler mellom medlemsstatene som spesielt gjelder tjenesteytelser (herunder Avtale om offentlige innkjøp, i den grad den omfatter tjenesteytelse), skal tjenesteytere, herunder selskaper i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1, ha rett til å yte en tjeneste på en annen medlemsstats territorium i et tidsrom som ikke overstiger 90 dagers faktisk arbeid per kalenderår.

Tjenesteytere skal ha rett til innreise og opphold på den annen medlemsstats territorium

når de har rett til å yte en tjeneste etter nr. 1 eller i henhold til bestemmelsene i en avtale som nevnt i nr. 1, eller

dersom vilkårene i bokstav a) ikke er oppfylt, når vedkommende myndigheter i den berørte medlemsstat har gitt dem tillatelse til å yte en tjeneste.

Borgere fra en medlemsstat som reiser inn på en annen medlemsstats territorium utelukkende for å motta tjenester, skal ha rett til innreise og opphold.

Rettighetene omhandlet i denne artikkel skal sikres i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1, 2 og 3. De kvantitative begrensninger i artikkel 10 kan ikke påberopes for personer omhandlet i denne artikkel.

Artikkel 6

Rett til opphold for personer som ikke utøver en økonomisk aktivitet

Personer som ikke utøver en økonomisk aktivitet skal sikres rett til opphold på en medlemsstats territorium, i samsvar med bestemmelsene i tillegg 1 om personer som ikke er yrkesaktive.

Artikkel 7

Andre rettigheter

Medlemsstatene skal, i samsvar med tillegg 1, gi bestemmelser om følgende rettigheter knyttet til fri bevegelse for personer:

retten til likebehandling med medlemsstatens borgere med hensyn til adgang til og utøvelse av en økonomisk aktivitet, samt levevilkår, ansettelsesvilkår og arbeidsvilkår,

retten til yrkesmessig og geografisk mobilitet, som gjør det mulig for borgere fra de øvrige medlemsstater å bevege seg fritt innenfor vertsstatens territorium, og til å utøve et yrke etter eget valg,

retten til å bli værende på en medlemsstats territorium etter at en økonomisk aktivitet er avsluttet,

retten til opphold for familiemedlemmer, uansett nasjonalitet,

retten for familiemedlemmer til å utøve en økonomisk aktivitet, uansett nasjonalitet,

retten til å erverve fast eiendom, i den grad dette har tilknytning til utøvelsen av rettigheter innrømmet i henhold til dette vedlegg,

retten til, i en overgangsperiode, etter at en økonomisk aktivitet eller et opphold på en medlemsstats territorium er avsluttet, å vende tilbake dit for å utøve en økonomisk aktivitet, og retten til å få en midlertidig oppholdstillatelse omgjort til en permanent oppholdstillatelse.

Artikkel 8

Koordinering av trygdeordninger

Medlemsstatene skal, i samsvar med tillegg 2, gi bestemmelser om koordinering av trygdeordninger med det særlige formål:

å sikre likebehandling,

å bestemme den lovgivning som får anvendelse,

å legge sammen alle tidsrom som de berørte staters nasjonale lovgivning tillegger betydning for å oppnå og beholde retten til ytelser og for beregningen av dem,

å utbetale ytelser til personer bosatt på medlemsstatenes territorium,

å fremme gjensidig administrativ bistand og administrativt samarbeid mellom myndigheter og institusjoner.

Artikkel 9

Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis)

For å gjøre det lettere for medlemsstatenes borgere å få adgang til og å utøve virksomhet som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende, og til å yte tjenester, skal medlemsstatene treffe de nødvendige tiltak, i samsvar med tillegg 3, for gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis og samordning av medlemsstatenes lover og forskrifter om adgang til og utøvelse av virksomhet som arbeidstaker og selvstendig næringsdrivende, samt tjenesteytelse.

II. Alminnelige bestemmelser og sluttbestemmelser

Artikkel 10

Overgangsbestemmelser og den videre utviklingen av dette vedlegg

I 5¹ år etter at avtalen mellom Det europeiske fellesskap og dets medlemsstater på den ene side og Det sveitsiske edsforbund på den annen side, om fri bevegelse for personer (heretter kalt «avtalen EF-Sveits om fri bevegelse for personer»), kan Sveits opprettholde kvantitative begrensninger med hensyn til adgang til å utøve en økonomisk aktivitet for følgende to kategorier av opphold: opphold av en varighet på mer enn fire måneder men mindre enn ett år, og opphold av en varighet på ett år eller mer. Det skal ikke være noen

begrensning på opphold under fire måneder. Fra begynnelsen av det sjette året skal alle kvantitative begrensninger for borgere fra de øvrige medlemsstater bortfalle.

Medlemsstatene kan i en periode på høyst 2 år etter at avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer er trådt i kraft, opprettholde kontrollen med fortrinnsretten for arbeidstakere som er integrert på det lovlige arbeidsmarkedet, samt lønns- og arbeidsvilkårene for borgere fra andre medlemsstater, herunder tjenesteytere som omhandlet i artikkel 5. Før utgangen av det første året skal komiteen omhandlet i artikkel 14 (heretter kalt «komiteen») vurdere om disse restriksjonene må opprettholdes. Rådet kan forkorte maksimumsperioden. Kontrollen med fortrinnsrett for arbeidstakere som er integrert på det lovlige arbeidsmarkedet, får ikke anvendelse på personer som yter tjenester liberalisert etter vedlegg P, Q og R, i den grad det omfatter tjenesteytelse.

Når avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer trer i kraft, skal Sveits hvert år, til utgangen av det femte året, innenfor sine samlede kvoter reservere minst 300 nye oppholdstillatelser gjeldende for ett år eller mer og 200 oppholdstillatelser gjeldende for mer enn fire måneder og mindre enn ett år, for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende fra de øvrige medlemsstater. Om den avtalte kvoten ikke skulle være tilstrekkelig, vil Rådet ta de nødvendige skritt.

Antallet nye oppholdstillatelser utstedt av Sveits til arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende fra de øvrige medlemsstater, kan ikke begrenses til færre enn 300 oppholdstillatelser gjeldende for ett år eller mer og 200 oppholdstillatelser gjeldende for mer enn fire måneder og mindre enn ett år.

Overgangsbestemmelsene i nr. 1 til 4, og særlig bestemmelsene i nr. 2 om fortrinnsrett for arbeidstakere som er integrert på det lovlige arbeidsmarkedet samt kontroll med lønns- og arbeidsvilkårene, skal ikke gjelde for arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende som på det tidspunkt avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer trer i kraft, har tillatelse til å utøve en økonomisk aktivitet på medlemsstatenes territorium. Disse personer skal nyte godt av yrkesmessig og geografisk mobilitet. Den som har en oppholdstillatelse gjeldende for mindre enn ett år, skal ha rett til å få tillatelsen fornyet; i slike tilfeller kan overskridelse av kvantitative begrensninger ikke påberopes. Den som har en oppholdstillatelse gjeldende for ett år eller mer, skal automatisk ha rett til å få sin tillatelse forlenget. Disse arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende skal derfor nyte godt av de rettigheter knyttet til fri bevegelighet for personer som innrømmes etablerte personer i de grunnleggende bestemmelsene i dette vedlegg, særlig i artikkel 7, fra vedlegget trer i kraft.

Sveits skal jevnlig og raskt oversende Rådet alle relevante statistikker og opplysninger, herunder tiltak til gjennomføring av nr. 2. En medlemsstat kan be om en gjennomgang av situasjonen.

Kvantitative begrensninger kommer ikke til anvendelse for grensearbeidere.

Overgangsbestemmelsene om trygd og tilbakeføring av avgifter til arbeidsledighetsstrygd er fastlagt i protokoll 1, 2 og 3 til tillegg 2.

Artikkel 11

Behandling av klager

Personer som omfattes av dette vedlegg, skal ha rett til å framsette klage overfor vedkommende myndighet i den berørte medlemsstat angående anvendelsen av bestemmelsene i dette vedlegg.

Klager skal behandles innen en rimelig frist.

Personer som omfattes av dette vedlegg, skal ha anledning til å anke vedtak om en klage, eller mangel på vedtak innen en rimelig frist, inn for den kompetente nasjonale rettsinstans.

Artikkel 12

Gunstigere bestemmelser

Dette vedlegg skal ikke være til hinder for eventuelle nasjonale bestemmelser som er gunstigere for medlemsstatenes borgere og medlemmer av deres familie.

Artikkel 13

Stillstand

På områder som omfattes av dette vedlegg, forplikter medlemsstatene seg til ikke å vedta ytterligere restriktive tiltak overfor hverandres borgere.

Artikkel 14

Komiteen for bevegelighet for personer

Rådet skal opprette en komité for bevegelighet for personer, som skal ha ansvar for forvaltning og rett anvendelse av vedlegget. For det formål skal det gi anbefalinger. Det kan nedsette arbeidsgrupper for koordineringen av trygdeordninger og for gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

For at dette vedlegg skal kunne gjennomføres på en riktig måte, skal medlemsstatene jevnlig utveksle opplysninger og på anmodning fra en medlemsstat holde rådslagninger innen komiteen.

Rådet kan vedta å endre tillegg 2 og 3 til dette vedlegg.

Artikkel 15

Beskyttelsestiltak

Dersom det oppstår alvorlige økonomiske eller samfunnsmessige vanskeligheter, skal komiteen på anmodning fra en medlemsstat komme sammen for å se nærmere på egnede tiltak som kan rette opp situasjonen. Rådet kan avgjøre hvilke tiltak som skal treffes innen 60 dager etter datoen for anmodningen. Dette tidsrommet kan forlenges av Rådet. Slike beskyttelsestiltak skal med hensyn til omfang og varighet begrenses til det som er strengt nødvendig for å rette opp situasjonen. Det skal fortrinnsvis velges tiltak som forårsaker minst mulig forstyrrelser for dette vedleggs virkemåte.

Artikkel 16

Henvisning til Fellesskapets regelverk

For å nå de mål som er satt i dette vedlegg, skal medlemsstatene treffe alle de tiltak som er nødvendige for å sikre at rettigheter og forpliktelser tilsvarende dem som er nedfelt i de EF-rettsakter som det vises til, og som er tatt inn i EØS-avtalen og i avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer, får anvendelse i forbindelsene dem imellom.

I den grad anvendelsen av dette vedlegg medfører anvendelse av de samme begreper som følger av rettsaktene nevnt i nr. 1, skal det tas hensyn til relevant rettspraksis forut for 21. juni 1999. For å sikre at dette vedlegg virker tilfredsstillende, skal Rådet etter anmodning fra en av medlemsstatene avgjøre hvilke følger rettspraksis fra 21. juni 1999 skal få.

Artikkel 17

Rettsutvikling

Straks en medlemsstat innleder arbeidet med å vedta et utkast til endring av sin interne lovgivning, eller straks det er en endring i domstolskapt rett hos myndigheter hvis avgjørelser i henhold til intern lovgivning ikke kan ankes, på et område som omfattes av dette vedlegg, skal den underrette de øvrige medlemsstater gjennom komiteen.

Komiteen skal utveksle synspunkter om endringens følger for dette vedleggs virkemåte.

Artikkel 18

Forholdet til bilaterale avtaler om trygd

Med mindre noe annet er fastsatt i tillegg 2, skal bilaterale trygdeavtaler mellom medlemsstatene oppheves når dette vedlegg trer i kraft, i den grad vedlegget dekker det samme saksområdet.

Artikkel 19

Forholdet til bilaterale avtaler om dobbeltbeskatning

Bestemmelsene i bilaterale dobbeltbeskatningsavtaler mellom medlemsstatene skal ikke berøres av bestemmelsene i dette vedlegg. Bestemmelsene i dette vedlegg skal især ikke berøre definisjonen av «grensearbeidere» i de bilaterale avtalene.

Ingen bestemmelse i dette vedlegg kan fortolkes slik at den er til hinder for at medlemsstatene, i anvendelsen av de relevante bestemmelser i sin skattelovgivning, skiller mellom skattebetalere hvis situasjon ikke er sammenlignbar, særlig med hensyn til bosted.

Ingen bestemmelse i dette vedlegg skal være til hinder for at en medlemsstat vedtar eller anvender tiltak for å sikre illeggelse, innbetaling og effektiv inndrivning av skatt, eller for å hindre skatteunndragelse i henhold til sin nasjonale skattelovgivning eller avtaler som skal hindre dobbeltbeskatning mellom medlemsstatene, eller andre skatteordninger.

Artikkel 20

Forholdet til bilaterale avtaler om andre spørsmål enn trygd og dobbeltbeskatning

Uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 18 og 19 skal dette vedlegg ikke berøre bilaterale avtaler mellom medlemsstatene, slik som avtaler som gjelder enkeltpersoner, markedsdeltakere, samarbeid over grensene eller lokal grensetrafikk, i den grad de er forenlige med dette vedlegg.

Dersom slike avtaler og dette vedlegg er uforenlige, skal dette vedlegg gå foran.

Artikkel 21

Oppnådde rettigheter

Opphør eller manglende fornyelse skal ikke berøre rettigheter oppnådd av enkeltpersoner. Medlemsstatene skal ved felles overenskomst bli enige om hvilke tiltak som skal treffes med hensyn til rettigheter som er i ferd med å oppnås.

Tillegg 1

Bevegelighet for personer (art. 20)

I. Alminnelige bestemmelser

Artikkel 1

Innreise og utreise

Medlemsstatene skal gi borgere fra de øvrige medlemsstater og medlemmer av deres familie som definert i artikkel 3 i dette tillegg, og utsendte personer som definert i artikkel 16 i dette tillegg, innreise på sitt territorium mot forevisning av gyldig identitetsbevis eller pass. Det kan ikke kreves innreisevisum eller tilsvarende, unntatt for familiemedlemmer og utsendte arbeidstakere, som definert i artikkel 16 i dette tillegg, som ikke er borgere i en medlemsstat. Den berørte medlemsstat skal på alle måter legge forholdene til rette for at disse personer skal få de nødvendige visa.

Medlemsstatene skal gi borgere fra de øvrige medlemsstater og medlemmer av deres familie som definert i artikkel 3 i dette tillegg, og utsendte arbeidstakere som definert i artikkel 16 i dette tillegg, rett til å forlate medlemsstatens territorium mot forevisning av gyldig identitetsbevis eller pass. Medlemsstatene kan ikke kreve utreisevisum eller tilsvarende av borgere fra de øvrige medlemsstater. Medlemsstatene skal, i samsvar med sin lovgivning, utstede eller fornye identitetsbevis eller pass til disse borgere, med angivelse av innehaverens nasjonalitet. Passet skal minst ha gyldighet i alle medlemsstater og i de land innehaveren må passere på vei til og fra medlemsstatene. Når passet er det eneste dokumentet som gir innehaveren rett til å forlate landet på lovlig måte, skal det ha en gyldighet på minst fem år.

Artikkel 2

Opphold og økonomisk virksomhet

Med forbehold for bestemmelsene om overgangsperioden, som er fastlagt i artikkel 10 i vedlegget og i kapittel VII i dette tillegg, skal borgere fra en medlemsstat ha rett til å oppholde seg og utøve en økonomisk aktivitet på en annen medlemsstats territorium etter framgangsmåtene fastlagt i kapittel II til IV. Denne retten skal dokumenteres ved utstedelse av en oppholdstillatelse eller, for personer fra grenseområder, en særskilt tillatelse. Borgere fra en medlemsstat skal også ha rett til å besøke en annen medlemsstat, eller bli værende der etter å ha vært ansatt i mindre enn ett år, for å søke arbeid og bo der i et rimelig tidsrom, som kan være inntil seks måneder, slik at de får anledning til å undersøke arbeidsmulighetene for en person med deres yrkeskvalifikasjoner, og om nødvendig ta de nødvendige skritt for å komme i arbeid. Arbeidssøkende skal ha rett til den samme bistand på den berørte medlemsstats territorium som arbeidskontorene i denne stat gir egne borgere. De kan holdes utenfor trygdeordninger så lenge et slikt opphold varer.

Borgere fra medlemsstatene som ikke utøver en økonomisk aktivitet i vertsstaten, og som ikke har rett til opphold i henhold til andre bestemmelser i vedlegget skal, forutsatt at de fyller vilkårene i kapittel V, ha rett til opphold. Denne retten skal dokumenteres ved utstedelse av en oppholdstillatelse

Oppholdstillatelser eller særskilte tillatelser til borgere fra medlemsstatene skal utstedes eller fornyes gratis, eller mot et beløp som ikke overstiger de gebyrer eller avgifter som en medlemsstats egne borgere betaler for utstedelse av identitetsbevis. Medlemsstatene skal så langt det er mulig treffe de nødvendige tiltak for å forenkle formalitetene og framgangsmåtene for utstedelse av slike dokumenter.

Medlemsstatene kan kreve at borgere fra de øvrige medlemsstater melder fra om at de befinner seg på territoriet.

Artikkel 3

Familiemedlemmer

En person som har rett til opphold og er borger i en medlemsstat, har rett til å ha medlemmer av sin familie hos seg. En arbeidstaker skal disponere en bolig til familien som kan anses å ha en standard som er vanlig for innenlandske arbeidstakere i området der han arbeider, men denne bestemmelse kan ikke føre til forskjellsbehandling mellom innenlandske arbeidstakere og arbeidstakere fra den annen medlemsstat.

Følgende personer skal anses som familiemedlemmer, uansett nasjonalitet:

hans ektefelle og deres slektninger i nedadstigende linje, når de er under 21 år eller blir forsørget,

hans ektefellens slektninger i oppadstigende linje, når de forsørges av ham,

studenters ektefelle og forsørgede barn. Medlemsstatene skal lette adgangen for ethvert familiemedlem som ikke omfattes av bestemmelsene i bokstav a), b) og c) dersom vedkommende forsørges av en borger fra en medlemsstat eller hører til vedkommendes husstand i det siste oppholdslandet.

Ved utstedelse av oppholdstillatelse til medlemmer av familien til en borger fra en medlemsstat, kan medlemsstatene ikke kreve andre dokumenter enn:

det dokument som ble benyttet ved innreise på territoriet,

et dokument utstedt av vedkommende myndighet i hjemstaten eller siste oppholdsstat, som godgjør slektskapsforholdet,

for forsørgede personer, et dokument utstedt av vedkommende myndighet i hjemstaten eller siste oppholdsstat, som bekrefter at de forsørges av den person som er omhandlet i nr. 1, eller at de hører til vedkommendes husstand i den staten.

En oppholdstillatelse for et familiemedlem skal ha like lang gyldighet som oppholdstillatelsen for den som forsørger vedkommende.

Når en person har rett til opphold, skal vedkommendes ektefelle og forsørgede barn, eller barn under 21 år, ha rett til å utøve en økonomisk aktivitet, uansett nasjonalitet.

Barn av en borger fra en medlemsstat skal, uansett om vedkommende utøver eller har utøvd en økonomisk aktivitet på den annen medlemsstats territorium, ha adgang til allmennutdanning, lærlingeplass og yrkesutdanning på samme grunnlag som borgere i vertsstaten dersom disse barna bor på dens territorium. Medlemsstatene skal fremme tiltak som gjør at barna kan følge undervisningen under de best mulige forhold.

Artikkel 4

Rett til å bli værende

Borgere fra en medlemsstat og medlemmer av deres familie skal ha rett til å bli værende på en annen medlemsstats territorium etter at deres økonomiske aktivitet er avsluttet.

I samsvar med artikkel 16 i vedlegget vises det til forordning (EØF) nr. 1251/70 (EFT L 142, 1970, s. 24) og direktiv 75/34/EØF (EFT L 14, 1975, s. 10), inntatt i EØS-avtalen og i avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer, og i kraft 21. juni 1999.

Artikkel 5

Offentlig orden

Rettigheter innrømmet i henhold til vedleggets bestemmelser kan bare begrenses ved tiltak som er begrunnet ut fra hensynet til offentlig orden, offentlig sikkerhet eller folkehelsen.

I samsvar med artikkel 16 i vedlegget vises det til direktiv 64/221/EØF (EFT L 56, 1964, s. 850), 72/194/EØF (EFT L 121, 1972, s. 32) og 75/35/EØF (EFT L 14, 1975, s. 10), inntatt i EØS-avtalen og i avtalen EF-Sveits om fri bevegelighet for personer, og i kraft 21. juni 1999.

II. Arbeidstakere

Artikkel 6

Regler om opphold

En arbeidstaker som er borger i en medlemsstat (heretter kalt «arbeidstaker»), og som har arbeid av minst ett års varighet hos en arbeidsgiver i vertsstaten, skal gis en oppholdstillatelse gjeldende for minst fem år fra utstedelsesdato. Den skal automatisk forlenges for minst fem nye år. Når den fornyes første gang, kan gyldighetsperioden begrenses, men ikke til mindre enn ett år, når innehaveren har vært uforskyldt arbeidsledig i mer enn tolv sammenhengende måneder.

En arbeidstaker som har arbeid i mer enn tre måneder, men mindre enn ett år hos en arbeidsgiver i vertsstaten, skal gis en oppholdstillatelse med samme varighet som arbeidsavtalen. En arbeidstaker som har arbeid i inntil tre måneder, trenger ingen oppholdstillatelse.

Ved utstedelse av oppholdstillatelse kan medlemsstatene ikke kreve at en arbeidstaker legger fram andre dokumenter enn:

det dokument som ble benyttet ved innreise på territoriet,

en erklæring fra arbeidsgiveren eller en skriftlig bekreftelse på ansettelse.

En oppholdstillatelse skal være gyldig på hele utstederstatens territorium.

Avbrudd i oppholdet på mindre enn seks sammenhengende måneder og fravær på grunn av militærtjeneste skal ikke berøre oppholdstillatelsens gyldighet.

En gyldig oppholdstillatelse kan ikke fratas en arbeidstaker utelukkende fordi han ikke lenger er i arbeid, enten han er midlertidig arbeidsudyktig på grunn av ulykke eller sykdom, eller han er uforskyldt arbeidsledig og dette er bekreftet av det kompetente arbeidskontor.

Et krav om å oppfylle formalitetene for å få oppholdstillatelse skal ikke være til hinder for at en søker umiddelbart tar arbeid i henhold til en avtale han har inngått.

Artikkel 7

Grensearbeidere som er arbeidstakere

En grensearbeider som er arbeidstaker, er en borger i en medlemsstat som er bosatt på en medlemsstats territorium, er arbeidstaker på en annen medlemsstats territorium og som regel reiser tilbake til sitt bosted hver dag, eller minst en gang i uken. Grensearbeidere som er arbeidstakere, trenger ingen oppholdstillatelse. Vedkommende myndighet i staten der arbeidet utføres, kan likevel gi grensearbeideren en særskilt tillatelse for et tidsrom av minst fem år, eller så lenge arbeidsforholdet varer når det er mer enn tre måneder og mindre enn ett år. Den skal forlenges for minst fem nye år, forutsatt at grensearbeideren godtgjør at han faktisk utøver en økonomisk aktivitet.

Særskilte tillatelser skal være gyldige på hele utstederstatens territorium.

Artikkel 8

Yrkesmessig og geografisk mobilitet

Arbeidstakere skal ha rett til yrkesmessig og geografisk mobilitet på hele vertsstatens territorium.

Yrkesmessig mobilitet skal omfatte skifte av arbeidsgiver, arbeid eller yrke, samt skifte fra status som arbeidstaker til status som selvstendig næringsdrivende. Geografisk mobilitet skal omfatte skifte av arbeidssted og bosted.

Artikkel 9

Likebehandling

En arbeidstaker som er borger i en medlemsstat, skal ikke behandles forskjellig fra innenlandske arbeidstakere på en annen medlemsstats territorium, med hensyn til ansettelsesvilkår og arbeidsvilkår, særlig lønn, oppsigelse, gjeninnsettelse eller nyansettelse hvis han blir arbeidsledig.

En arbeidstaker og medlemmer av hans familie som omhandlet i artikkel 3 i dette tillegg, skal nyte godt av de samme skattemessige og sosiale fordeler som innenlandske arbeidstakere og medlemmer av deres familie.

Han skal også, på samme grunnlag og samme vilkår som innenlandske arbeidstakere, ha rett til utdanning i yrkesutdanningsinstitusjoner og sentre for omskolering og yrkesrettet atferdstraining.

Enhver bestemmelse i en kollektiv eller individuell avtale eller i andre kollektive ordninger for adgang til arbeid, arbeid, lønn og andre ansettelses- og oppsigelsesvilkår, skal automatisk

være ugyldig i den grad den fastsetter eller tillater diskriminerende vilkår for utenlandske arbeidstakere som er borgere i medlemsstatene.

En arbeidstaker som er borger i en medlemsstat og er i arbeid på en annen medlemsstats territorium, skal nyte godt av likebehandling med hensyn til medlemskap i fagforeninger og utøvelse av faglige rettigheter, herunder rett til å stemme og rett til adgang til administrasjons- eller lederposisjoner i en fagforening; han kan utelukkes fra å delta i ledelsen av offentligrettslige organer og fra å ha et offentligrettslig verv. Han skal også være valgbar ved valg til ansattes organer i et foretak. Disse bestemmelser skal ikke berøre lover eller forskrifter i vertsstaten som gir mer omfattende rettigheter til arbeidstakere fra en annen medlemsstat.

Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 25 i dette tillegg skal en arbeidstaker som er borger i en medlemsstat og i arbeid på en annen medlemsstats territorium, nyte godt av alle rettigheter og alle fordeler som gis innenlandske arbeidstakere med hensyn til bolig, herunder rett til å eie den bolig han trenger. Arbeidstakeren skal ha samme rett som innenlandske arbeidstakere til å registrere seg som boligsøkende i området der han er i arbeid, når slik registrering finnes; han skal nyte godt av de fordeler og den prioritet som følger av registreringen. Dersom hans familie er blitt igjen i hans siste oppholdsstat, skal den for dette formål anses å være bosatt i nevnte område, når tilsvarende gjelder for innenlandske arbeidstakere.

Artikkel 10

Offentlig ansatte

En borger fra en medlemsstat som er arbeidstaker, kan nektes rett til å ta arbeid i det offentlige når arbeidet innebærer utøvelse av offentlig myndighet og skal verne om statens eller andre offentlige myndigheters alminnelige interesser.

III. Selvstendig næringsdrivende

Artikkel 11

Regler om opphold

En borger i en medlemsstat som ønsker å etablere seg på en annen medlemsstats territorium for å drive næring (heretter kalt «selvstendig næringsdrivende»), skal gis en oppholdstillatelse gjeldende for minst fem år fra utstedelsesdato, forutsatt at han godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han er eller ønsker å bli etablert.

Oppholdstillatelsen skal automatisk forlenges for minst fem nye år, forutsatt at den selvstendig næringsdrivende godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han driver næring.

Ved utstedelse av oppholdstillatelse kan medlemsstatene ikke kreve at den selvstendig næringsdrivende legger fram andre dokumenter enn:

det dokument som ble benyttet ved innreise på territoriet,

den dokumentasjon som er nevnt i nr. 1 og 2.

En oppholdstillatelse skal være gyldig på hele utstederstatens territorium.

Avbrudd i oppholdet på mindre enn seks sammenhengende måneder og fravær på grunn av militærtjeneste skal ikke berøre oppholdstillatelsens gyldighet.

En gyldig oppholdstillatelse kan ikke fratas en person som nevnt i nr. 1 utelukkende fordi han ikke lenger er i arbeid på grunn av midlertidig arbeidsudyktighet som en følge av ulykke eller sykdom.

Artikkel 12

Grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende

En grensearbeider som er selvstendig næringsdrivende, er en borger i en medlemsstat som er bosatt på en medlemsstats territorium, driver næring på en annen medlemsstats territorium og som regel reiser tilbake til sitt bosted hver dag, eller minst en gang i uken.

Grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende, trenger ingen oppholdstillatelse. Vedkommende myndighet i den berørte stat kan likevel gi en grensearbeider som er selvstendig næringsdrivende, en særskilt tillatelse for et tidsrom av minst fem år, forutsatt at han godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han driver eller ønsker å drive næring. Tillatelsen skal forlenges for minst fem nye år, forutsatt at grensearbeideren godtgjør at han driver næring.

Særskilte tillatelser skal være gyldige på hele utstederstatens territorium.

Artikkel 13

Yrkesmessig og geografisk mobilitet

Selvstendig næringsdrivende skal ha rett til yrkesmessig og geografisk mobilitet på hele vertsstatens territorium.

Yrkesmessig mobilitet skal omfatte skifte av yrke og skifte fra status som selvstendig næringsdrivende til status som arbeidstaker. Geografisk mobilitet skal omfatte skifte av arbeidssted og bosted.

Artikkel 14

Likebehandling

En selvstendig næringsdrivende skal, med hensyn til adgangen til å drive næring, gis en behandling i vertsstaten som ikke er mindre gunstig enn den behandling vertsstaten gir egne borgere.

Bestemmelsene i artikkel 9 i dette tillegg får tilsvarende anvendelse på selvstendig næringsdrivende omhandlet i dette kapittel.

Artikkel 15

Utøvelse av offentlig myndighet

En selvstendig næringsdrivende kan nektes rett til å utøve en aktivitet som innebærer, om enn bare leilighetsvis, utøvelse av offentlig myndighet.

IV. Tjenesteytelse

Tjenesteytere

Artikkel 16

Med hensyn til tjenesteytelse forbys i henhold til artikkel 5 i vedlegget:

enhver restriksjon på grensekryssende tjenesteytelse på en medlemsstats territorium som ikke overstiger 90 dagers faktisk arbeid per kalenderår,

enhver restriksjon på retten til innreise og opphold i de tilfeller som omfattes av artikkel 5 nr. 2 i vedlegget, for:

tjenesteytere som er borgere i en medlemsstat og er etablert på en medlemsstats territorium, men ikke territoriet der tjenestemottakeren er bosatt,

ansatte hos tjenesteytere, uansett nasjonalitet, som er integrert på det lovlige arbeidsmarkedet i en medlemsstat og utsendt til en annen medlemsstats territorium for å yte tjenester, med forbehold for artikkel 1.

Artikkel 17

Bestemmelsene i artikkel 16 i dette tillegg får anvendelse på selskaper som er opprettet i samsvar med lovgivningen i en medlemsstat, og som har sitt vedtektsbestemte sete, sin hovedadministrasjon eller sitt hovedforetak på en medlemsstats territorium.

Artikkel 18

En tjenesteyter som har rett til eller har fått tillatelse til å yte en tjeneste kan, for å kunne yte tjenesten, midlertidig utøve sin virksomhet i vedkommende stat på samme vilkår som den har fastsatt for egne borgere, i samsvar med bestemmelsene i dette tillegg og tillegg 2 og 3 til vedlegget.

Artikkel 19

Personer som omhandlet i artikkel 16 bokstav b) i dette tillegg som har rett til å yte tjenester, trenger ingen oppholdstillatelse for opphold inntil 90 dager. Dokumentene nevnt i artikkel 1, benyttet ved innreise på territoriet, skal dekke slike opphold.

Personer som omhandlet i artikkel 16 bokstav b) i dette tillegg som har rett til eller har fått tillatelse til å yte tjenester i mer enn 90 dager skal, som en dokumentasjon på denne rett, gis oppholdstillatelse for det tidsrom tjenesteytelsen varer.

Retten til opphold skal gjelde på hele medlemsstatenes territorium.

Ved utstedelse av oppholdstillatelse kan medlemsstatene ikke kreve at personer som omhandlet i artikkel 16 bokstav b) i dette tillegg legger fram andre dokumenter enn:

det dokument som ble benyttet ved innreise på territoriet,

dokumentasjon på at de yter eller ønsker å yte en tjeneste.

Artikkel 20

Tjenesteytelse etter artikkel 16 bokstav a) i dette tillegg kan, enten den utføres uavbrutt eller i flere etterfølgende perioder, ikke overstige 90 dagers faktisk arbeid totalt per kalenderår.

Bestemmelsene i nr. 1 skal ikke berøre tjenesteyterens rettslige forpliktelser i henhold til den garanti som er gitt tjenestemottakeren, eller tilfeller av force majeure.

Artikkel 21

Bestemmelsene i artikkel 16 og 18 i dette tillegg får ikke anvendelse på virksomhet som innebærer, om enn bare leilighetsvis, utøvelse av offentlig myndighet i den berørte medlemsstat.

Bestemmelsene i artikkel 16 og 18 i dette tillegg og tiltak vedtatt i henhold til disse bestemmelser, skal ikke være til hinder for anvendelse av lover og forskrifter om anvendelse av arbeids- og ansettelsesvilkår på arbeidstakere utsendt for å yte en tjeneste. I samsvar med artikkel 16 i vedlegget vises det til direktiv 96/71/EF av 16. desember 1996 om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteyting (EFT L 18, 1997, s.1), inntatt i EØS-avtalen og i avtalen EF-Sveits om fri bevegelse for personer, og i kraft 21. juni 1999.

Bestemmelsene i artikkel 16 bokstav a) og artikkel 18 i dette tillegg skal ikke berøre anvendelsen av de lover og forskrifter som gjelder i alle medlemsstater på tidspunktet for dette vedleggs ikrafttredelse, med hensyn til:

vikarbyråers virksomhet,

finansielle tjenester der ytelse er undergitt forhåndstillatelse på en medlemsstats territorium, og tjenesteyteren er undergitt myndighetenes tilsyn i vedkommende medlemsstat.

Bestemmelsene i artikkel 16 bokstav a) og artikkel 18 i dette tillegg skal ikke berøre anvendelsen av medlemsstatenes respektive lover og forskrifter om tjenesteytelse tilsvarende inntil 90 dagers faktisk arbeid, når de er tvingende nødvendige av hensyn til allmennheten.

Tjenestemottakere

Artikkel 22

En tjenestemottaker som definert i artikkel 5 nr. 3 i vedlegget trenger ingen oppholdstillatelse for opphold inntil tre måneder. For opphold over tre måneder skal en tjenestemottaker gis oppholdstillatelse for det tidsrom tjenesteytelsen varer. Han kan holdes utenfor trygdeordninger så lenge oppholdet varer.

En oppholdstillatelse skal være gyldig på hele utstederstatens territorium.

V. Personer som ikke utøver en økonomisk aktivitet

Artikkel 23

Regler om opphold

En person som er borger i en medlemsstat, og som ikke utøver en økonomisk aktivitet i oppholdsstaten og ikke har rett til opphold i henhold til andre bestemmelser i vedlegget, skal gis en oppholdstillatelse gjeldende for minst fem år, forutsatt at han godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han, for seg selv og medlemmene av sin familie, har tilstrekkelige økonomiske midler til ikke å måtte søke om sosialhjelp under oppholdet,

full dekning med hensyn til sykeforsikring.¹² Medlemsstatene kan, om de mener det er nødvendig, kreve at oppholdstillatelsen må fornyes ved utløpet av de to første årene av oppholdet.

Økonomiske midler skal anses som tilstrekkelige dersom de overstiger den beløpsterskel som er satt for at vertsstatens borgere kan kreve sosialhjelp, når det tas hensyn til deres personlige og eventuelt familiens situasjon.

Personer som har vært i arbeid i mindre enn ett år på en medlemsstats territorium, kan ha opphold der dersom de fyller vilkårene angitt i nr. 1. Den arbeidsledighetstrygd de har rett til etter nasjonal lovgivning, eventuelt utfyllt med bestemmelsene i tillegg 2 til vedlegget, skal anses som økonomiske midler i henhold til nr. 1 og 2.

En student som ikke har rett til opphold på en annen medlemsstats territorium på grunnlag av andre bestemmelser i vedlegget, skal gis oppholdstillatelse begrenset til det tidsrom utdanningen varer, eller til ett år dersom utdanningen er av mer enn ett års varighet, forutsatt at han ved å avgi en erklæring eller eventuelt på annen tilsvarende måte godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han har tilstrekkelige økonomiske midler til å sikre at verken han, hans ektefelle eller barn han forsørger vil fremme noe krav om sosialhjelp i vertsstaten under sitt opphold, og forutsatt at han er registrert i en godkjent utdanningsinstitusjon for, som sin hovedaktivitet, å ta yrkesutdanning, og har full dekning med hensyn til sykeforsikring. Vedlegget har ikke bestemmelser om adgang til yrkesutdanning eller hjelp til livsopphold for studenter som omfattes av denne artikkel.

En oppholdstillatelse skal automatisk forlenges for minst fem nye år, forutsatt at vilkårene for tillatelse fortsatt er oppfylt. Oppholdstillatelser for studenter skal forlenges årlig, med en varighet tilsvarende den tid som gjenstår av utdanningen.

Avbrudd i oppholdet på mindre enn seks sammenhengende måneder og fravær på grunn av militærtjeneste skal ikke berøre oppholdstillatelsens gyldighet.

En oppholdstillatelse skal være gyldig på hele utstederstatens territorium.

Retten til opphold skal gjelde så lenge rettighetshaveren fyller vilkårene i nr. 1.

VI. Kjøp av fast eiendom

Artikkel 24

En borger fra en medlemsstat som har rett til opphold og er fast bosatt i vertsstaten, skal nyte godt av de samme rettigheter som vertsstatens borgere med hensyn til kjøp av fast eiendom. Han kan bosette seg fast i vertsstaten på ethvert tidspunkt i samsvar med relevante nasjonale regler, uavhengig av hvor lenge hans arbeidsforhold skal vare. Å forlate vertsstaten skal ikke innebære noen forpliktelse til å avhende eiendommen.

En borger fra en medlemsstat som har rett til opphold, men ikke er fast bosatt i vertsstaten, skal nyte godt av de samme rettigheter som vertsstatens borgere med hensyn til kjøp av fast eiendom som han trenger i forbindelse med sin økonomiske aktivitet. Å forlate vertsstaten skal ikke innebære noen forpliktelse til å avhende eiendommen. Han kan også få tillatelse til å kjøpe en sekundærbolig eller et feriested. Vedlegget skal ikke berøre de regler som gjelder for ren kapitalinvestering eller forretningsvirksomhet med tomter og leiligheter.

En grensearbeider skal nyte godt av de samme rettigheter som vertsstatens borgere med hensyn til kjøp av fast eiendom som han trenger i forbindelse med sin økonomiske aktivitet, og til en sekundærbolig. Å forlate vertsstaten skal ikke innebære noen forpliktelse til å avhende eiendommen. Han kan også gis tillatelse til å kjøpe feriested. Vedlegget skal ikke berøre de regler som gjelder for ren kapitalinvestering eller forretningsvirksomhet med tomter og leiligheter.

VII. Overgangsbestemmelser og den videre utviklingen av vedlegget

Artikkel 25

Alminnelige bestemmelser

Når de kvantitative begrensningene fastlagt i artikkel 10 i vedlegget får anvendelse, skal bestemmelsene i dette kapittel utfylle eller erstatte de øvrige bestemmelser i dette tillegg, alt etter som.

Når de kvantitative begrensningene fastlagt i artikkel 10 i vedlegget får anvendelse, skal det være utstedt oppholdstillatelse og/eller arbeidstillatelse ved utøvelse av en økonomisk aktivitet.

Artikkel 26

Regler om opphold for arbeidstakere

Oppholdstillatelsen for en arbeidstaker som har en arbeidsavtale av under ett års varighet, skal forlenges med et tidsrom av inntil tolv måneder totalt, forutsatt at arbeidstakeren godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet. Ny oppholdstillatelse skal utstedes dersom arbeidstakeren godtgjør at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet, og at de kvantitative begrensningene fastlagt i artikkel 10 i vedlegget ikke er overskredet. Det skal ikke være noen forpliktelse til å forlate landet mellom to arbeidsavtaler, i samsvar med artikkel 23 i dette tillegg.

I tidsrommet omhandlet i artikkel 10 nr. 2 i vedlegget kan en medlemsstat kreve at det legges fram skriftlig kontrakt eller kontraktutkast før den første oppholdstillatelsen utstedes.

Personer som tidligere har hatt midlertidig arbeid på vertsstatens territorium i minst 30 måneder, skal automatisk ha rett til å ta arbeid av ubegrenset varighet.¹³ De kan ikke nektes denne retten med en begrunnelse om at antallet garanterte oppholdstillatelser er oppbrukt.

Personer som tidligere har hatt sesongarbeid på vertsstatens territorium i minst 50 måneder totalt i løpet av de siste 15 år, og som ikke fyller vilkårene for rett til oppholdstillatelse etter bestemmelsene i bokstav a) over, skal automatisk ha rett til å ta arbeid av ubegrenset varighet.

Artikkel 27

Grensearbeidere som er lønnstakere

En grensearbeider som er arbeidstaker, er en borger i en medlemsstat som til vanlig er bosatt i grenseområdene til Sveits eller dets nabostater, er arbeidstaker grenseområdene i Sveits og dets nabostater og som regel reiser tilbake til sitt faste bosted hver dag, eller minst en gang i uken. For vedleggets formål menes med grenseområder de områder som er definert i avtalene mellom Sveits og dets nabostater om bevegelser i grenseområdene.

Særskilte tillatelser skal være gyldige på hele utstederstatens territorium.

Artikkel 28

Arbeidstakeres rett til å vende tilbake

En arbeidstaker som på tidspunktet for vedleggets ikrafttredelse hadde en oppholdstillatelse gjeldende for minst ett år, og som deretter har forlatt vertsstaten, skal ha preferensiell adgang til kvoten for en ny oppholdstillatelse innen seks år etter avreisen, forutsatt at han godtgjør at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet.

En grensearbeider skal i to år etter vedleggets ikrafttredelse ha rett til en ny særskilt tillatelse innen seks år etter avslutningen av sitt tidligere arbeidsforhold, som skal ha vart uavbrutt i tre år, med forbehold om kontroll med lønns- og arbeidsvilkår dersom han er arbeidstaker, forutsatt at han godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet.

Ungdom som har forlatt en medlemsstats territorium før fylte 21 år etter å ha vært bosatt der i minst fem år, skal i fire år etter avreisen ha rett til å vende tilbake til vedkommende medlemsstat og utøve en økonomisk aktivitet.

Artikkel 29

Yrkesmessig og geografisk mobilitet for arbeidstakere

En arbeidstaker som har oppholdstillatelse gjeldende for mindre enn ett år, skal ha rett til yrkesmessig og geografisk mobilitet i tolv måneder etter at arbeidsforholdet begynte. Retten til å skifte fra status som arbeidstaker til status som selvstendig næringsdrivende skal gis med forbehold om at artikkel 10 i vedlegget er oppfylt.

Særskilte tillatelser utstedt til grensearbeidere som er arbeidstakere, skal gi rett til yrkesmessig og geografisk mobilitet i alle grenseområder i Sveits eller dets nabostater.

Artikkel 30

Regler om opphold for selvstendig næringsdrivende

En borger i en medlemsstat som ønsker å etablere seg på en annen medlemsstats territorium for å drive næring (heretter kalt «selvstendig næringsdrivende»), skal gis en oppholdstillatelse gjeldende for seks måneder. Han skal gis en oppholdstillatelse gjeldende for minst fem år, forutsatt at han i løpet av perioden på seks måneder godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han driver næring. Om nødvendig kan fristen på seks måneder forlenges med inntil to måneder dersom det er overveiende sannsynlig at han vil legge fram slik dokumentasjon.

Artikkel 31

Grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende

En grensearbeider som er selvstendig næringsdrivende, er en borger i en medlemsstat som til vanlig er bosatt i grenseområdene til Sveits eller dets nabostater, driver næring i grenseområdene i Sveits eller dets nabostater og som regel reiser tilbake til sitt faste bosted hver dag, eller minst en gang i uken. For vedleggets formål menes med grenseområder de

områder som er definert i avtalene mellom Sveits og dets nabostater om bevegelser i grenseområdene.

En borger i en medlemsstat som ønsker å drive næring som grensearbeider i grenseområdene til Sveits eller dets nabostater, skal på forhånd gis en midlertidig særskilt tillatelse for seks måneder. Han skal gis en særskilt tillatelse for minst fem år, forutsatt at han i løpet av perioden på seks måneder godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han driver næring. Om nødvendig kan fristen på seks måneder forlenges med inntil to måneder dersom det er overveiende sannsynlig at han vil legge fram slik dokumentasjon.

Særskilte tillatelser skal være gyldige på hele utstederstatens territorium.

Artikkel 32

Selvstendig næringsdrivendes rett til å vende tilbake

En selvstendig næringsdrivende som har hatt en oppholdstillatelse gjeldende for minst fem år, og som har forlatt vertsstaten, skal ha rett til en ny tillatelse innen seks år etter avreisen, forutsatt at han allerede har arbeidet uavbrutt i vertsstaten i tre år og godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet.

En grensearbeider som er selvstendig næringsdrivende, har rett til en ny særskilt tillatelse innen seks år etter avslutningen av tidligere virksomhet, som skal ha vart uavbrutt i fire år, forutsatt at han godtgjør overfor vedkommende nasjonale myndighet at han er i stand til å utøve en økonomisk aktivitet.

Ungdom som har forlatt en medlemsstats territorium før fylte 21 år etter å ha vært bosatt der i minst fem år, skal i fire år etter avreisen ha rett til å vende tilbake til vedkommende medlemsstat og utøve en økonomisk aktivitet.

Artikkel 33

Yrkesmessig og geografisk mobilitet for selvstendig næringsdrivende

Særskilte tillatelser utstedt til grensearbeidere som er selvstendig næringsdrivende, skal gi rett til yrkesmessig og geografisk mobilitet i alle grenseområder i Sveits eller dets nabostater. Midlertidige oppholdstillatelser (særskilte tillatelser for grensearbeidere) utstedt for seks måneder på forhånd, skal bare gi rett til geografisk mobilitet.

Tillegg 2

Koordinering av trygdeordninger

Artikkel 1

Medlemsstatene er med hensyn til koordinering av trygdeordninger enige om å anvende de fellesskapsrettsakter som det vises til, tatt inn i EØS-avtalen og avtalen EF-Sveits om fri bevegelse for personer, og i kraft 21. juni 1999 og endret ved del A i dette tillegg, eller regler som tilsvarer slike rettsakter.

Uttrykket «medlemsstat(er)» oppført i rettsaktene nevnt i del A i dette tillegg skal forstås som medlemsstatene i denne konvensjon.

Artikkel 2

Medlemsstatene skal ved anvendelsen av bestemmelsene i dette tillegg ta hensyn til fellesskapsrettsaktene nevnt i eller endret ved del B i dette tillegg, tatt inn i EØS-avtalen og avtalen EF-Sveits om fri bevegelse for personer, og trådt i kraft 21. juni 1999.

Medlemsstatene skal ved anvendelsen av bestemmelsene i dette tillegg ta i betraktning fellesskapsrettsaktene nevnt i del C i dette tillegg, tatt inn i EØS-avtalen og avtalen EF-Sveits om fri bevegelse for personer, og i kraft 21. juni 1999.

Artikkel 3

Ordningene for arbeidsløshetsstrygd for arbeidstakere fra medlemsstater utenom Sveits som har sveitsisk oppholdstillatelse gjeldende for mindre enn ett år er angitt i protokoll 1 til dette tillegg.

Del A og B kommer til anvendelse for forbindelsene mellom Sveits og Liechtenstein på de vilkår som er angitt i protokoll 2 til dette tillegg.

Del A og B kommer til anvendelse for forbindelsene mellom Norge og Sveits på de vilkår som er angitt i protokoll 3 til dette tillegg.

Del A: Omhandlede rettsakter

371 R 1408¹⁴: Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet, ajourført ved:

397 R 0118: Rådsforordning (EØF) nr. 118/97 av 2. desember 1996 (EFT L 28, 30.01.97, s. 1) som modifiserer og ajourfører forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

397 R 1290: Rådsforordning (EØF) nr. 1290/97 av 27. juni 1997 (EFT L 176, 04.07.97, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

398 R 1223: Rådsforordning (EØF) nr. 1223/98 av 4. juni 1998 (EFT L 168, 13.06.98, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

398 R 1606: Rådsforordning (EØF) nr. 1606/98 av 29. juni 1998 (EFT L 209, 25.07.98, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

399 R 0307: Rådsforordning (EØF) nr. 307/99 av 8. februar 1999 (EFT L 38, 12.02.99, s. 1) som endrer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og

forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71, med henblikk på å utvide dem til å omfatte studenter.

I denne konvensjon skal bestemmelsene i forordningen gjelde med følgende tilpasninger:

Tredje ledd i artikkel 1 bokstav j) får ikke anvendelse.

Artikkel 94 nr. 9 får ikke anvendelse.

Artikkel 95 bokstav a) får ikke anvendelse.

Artikkel 95 bokstav b) får ikke anvendelse.

Artikkel 96 får ikke anvendelse.

Følgende tilføyes vedlegg I (I): «P. ISLAND Personer som er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende i henhold til bestemmelsene om yrkesskadetrygd i lov om trygd, skal anses som henholdsvis arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende i henhold til artikkel 1 bokstav a) ii) i forordningen. Q. LIECHTENSTEIN Får ikke anvendelse. R. NORGE Personer som er arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende i henhold til lov om folketrygd, skal anses som henholdsvis arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende i henhold til artikkel 1 bokstav a) ii) i forordningen. S. SVEITS Dersom en sveitsisk institusjon er den kompetente institusjon for tilkjenning av stønad under sykdom i samsvar med avdeling III kapittel I i forordningen skal: a) en arbeidstaker som definert i forbundslov om alders- og etterlattetrygd anses som «arbeidstaker» slik det er definert i artikkel 1 bokstav a) ii) i forordningen; og b) en selvstendig næringsdrivende som definert i forbundslov om alders- og etterlattetrygd anses som «selvstendig næringsdrivende» slik det er definert i artikkel 1 bokstav a) ii) i forordningen.».

Følgende tilføyes vedlegg I (II): «P. ISLAND Ved fastsettelse av rett til naturalytelser i henhold til bestemmelsene i avdeling III kapittel 1 i forordningen menes med «familiemedlem» en ektefelle eller et barn inntil fylte 25 år. Q. LIECHTENSTEIN Ved fastsettelse av rett til naturalytelser i henhold til bestemmelsene i avdeling III kapittel 1 i forordningen menes med «familiemedlem» en ektefelle eller et forsørget barn inntil fylte 25 år. R. NORGE Ved fastsettelse av rett til naturalytelser i henhold til bestemmelsene i avdeling III kapittel 1 i forordningen menes med «familiemedlem» en ektefelle eller et barn inntil fylte 25 år.» S. SVEITS Ved fastsettelse av rett til naturalytelser i henhold til bestemmelsene i avdeling III kapittel 1 i forordningen menes med «familiemedlem» en ektefelle eller barn inntil fylte 18 år og barn inntil fylte 25 år som går på skole, studerer eller går i lære.».

Følgende tilføyes vedlegg II (I): «P. ISLAND Får ikke anvendelse. Q. LIECHTENSTEIN Får ikke anvendelse. R. NORGE Får ikke anvendelse. S. SVEITS Kantonordningene (Graubunden, Luzern, St. Gallen) for barnetrygd for selvstendig næringsdrivende.».

Følgende tilføyes vedlegg II (II): «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Ingen. R. NORGE

Engangsstønad ved nedkomst i henhold til lov om folketrygd,

Engangsstønad ved adopsjon i henhold til lov om folketrygd. S. SVEITS Fødselspenger og engangsstønad ved adopsjon i henhold til relevant kantonalt lovgivning for familieytelser (Fribourg, Genève, Jura, Luzern, Neuchâtel, Schaffhausen, Schwyz, Solothurn, Uri, Valais, Vaud).».

Følgende tilføyes vedlegg II (III): «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Ingen. R. NORGE Ingen. S. SVEITS Får ikke anvendelse.».

Følgende tilføyes vedlegg IIa: «P. ISLAND Ingen.Q. LIECHTENSTEIN

Stønad til blinde (lov av 17. desember 1970 om stønad til blinde).

Svangerskaps- og fødselsstønad (lov av 25. november 1981 om svangerskaps- og fødselsstønad).

Tilleggsytelser til alders-, etterlatte- og uføretrygd (lov av 10. desember 1965 om tilleggssytelser til alders-, etterlatte- og uføretrygd, revidert 12. november 1992).

Pleiestønad (lov av 10. desember 1965 om tilleggssytelser til alders-, etterlatte- og uføretrygd, revidert 12. november 1992).R. NORGE

Grunnstønad og hjelpestønad i samsvar med paragraf 6-1 til 6-8 i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd for å dekke ekstraavgifter eller behov for særskilt tilsyn, pleie eller hjelp i huset på grunn av uførheten, unntatt i tilfeller der stønadsmottakeren får alders-, uføre- eller etterlattepensjon fra folketrygden.

Garantert minste tilleggspensjon i samsvar med paragraf 3-21 og 3-22 i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd til personer som er født uføre eller er blitt uføre i ung alder.

Stønad til barnetilsyn og stønad til utdanning til gjenlevende ektefelle i samsvar med paragraf 17-9 i lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd.S. SVEITS

Tilleggsytelser (forbundslov om tilleggssytelser av 19. mars 1965) og liknende ytelser i henhold til kantonal lovgivning.

Pensjon til vanskeligstilte fra uføretrygden (artikkel 28 nr. 1 bokstav a i forbundslov om uføretrygd av 19. juni 1959, som endret den 7. oktober 1994).

Ikke-avgiftsbaserte ytelser av blandet art ved arbeidsløshet , som fastsatt i kantonal lovgivning.».

Følgende tilføyes vedlegg III (A): «106. ISLAND - LIECHTENSTEIN Ingen avtale. 107. ISLAND - NORGE Artikkel 10 i den nordiske konvensjon om trygd av 15. juni 1992. 108. ISLAND - SVEITS Ingen avtale. 109. LIECHTENSTEIN - NORGE Ingen avtale. 110. LIECHTENSTEIN - SVEITS

Artikkel 4 i avtalen om trygd av 8. mars 1989, endret ved tilleggsavtale nr. 1 av 9. februar 1996 og nr. 2 av 29. november 2000, når det gjelder utbetaling av kontantytelser til personer bosatt i en tredjestat, artikkel 5 nr. 1 og 2, samt artikkel 6 til artikkel 8 bokstav a) med hensyn til lovbestemmelser i de to statene som omfattes av artikkel 4 nr. 1 i forordningen, artikkel 14 nr. 1, med det forbehold at rehabiliteringstiltak tilkjent i henhold til lovgivningen i staten der man sist hadde arbeid, kun tilkjennes for en periode på tre år. Deretter tar trygden i bostedsstaten over og behandler kravet som om det var framsatt i henhold til egen lovgivning, artikkel 14 nr. 3 og 4; artikkel 20 til 22, punkt 20 i sluttprotokollen til nevnte avtale og artikkel 3 nr. 3 i nevnte tilleggsavtale nr. 2.

artikkel 6 i avtalen om arbeidsløshetstrygd av 15. januar 1979.111. NORGE - SVEITS Artikkel 6 nr. 2 i overenskomsten om sosial trygd av 21. februar 1979.».

Følgende tilføyes vedlegg III (B): «106. ISLAND - LIECHTENSTEIN Ingen avtale. 107. ISLAND - NORGE Ingen. 108. ISLAND - SVEITS Ingen avtale. Liechtenstein - NORGE Ingen avtale. 110. LIECHTENSTEIN - SVEITS

Artikkel 4 i avtalen om trygd av 8. mars 1989, endret ved tilleggsavtale nr. 1 av 9. februar 1996 og nr. 2 av 29. november 2000, når det gjelder utbetaling av kontantytelser til personer bosatt i en tredjestat.

Artikkel 6 i avtalen om arbeidsløshetsstrygd av 15. januar 1979.111. NORGE - SVEITS
Artikkel 6 nr. 2 i overenskomsten om sosial trygd av 21. februar 1979.».

Følgende tilføyes vedlegg IV under overskrift A: «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Ingen. R. NORGE Ingen. S. SVEITS Ingen.».

Følgende tilføyes vedlegg IV under overskrift B: «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Ingen. R. NORGE Ingen. S. SVEITS Ingen.».

Følgende tilføyes vedlegg IV under overskrift C: «P. ISLAND Alle søknader om grunn- og tilleggspensjon i forbindelse med alderspensjon. Q. LIECHTENSTEIN Alle søknader om ordinær pensjon fra ordninger for alders-, etterlatte- og uføretrygd samt om alders-, etterlatte- og uførepensjon fra den yrkesbaserte ordningen i den utstrekning vedkommende pensjonsfonds regler ikke inneholder bestemmelser om reduksjon. R. NORGE Alle søknader om alderspensjon, unntatt pensjoner nevnt i vedlegg IV D. S. SVEITS Alle krav om alders-, etterlatte- og uførepensjon i henhold til grunnordningen og alderspensjon i henhold til yrkesbaserte stønadsordninger.».

Følgende tilføyes vedlegg IV under overskrift D 2:

Norske uførepensjoner, også når de omgjøres til alderspensjon ved oppnådd pensjonsalder, og alle pensjoner (etterlatte- og alderspensjoner) som er basert på en avdød persons pensjonsopptjening.

Sveitsisk etterlatte- og uførepensjon i henhold til forbundslov om yrkesbaserte stønadsordninger for alders-, etterlatte- og uføretrygd av 25. juni 1982.».

Følgende tilføyes vedlegg VI: «P. ISLAND

Når et arbeidsforhold eller en selvstendig næringsvirksomhet på Island har opphørt og trygdetilfellet inntreffer under et arbeidsforhold eller en selvstendig næringsvirksomhet i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, og når uførepensjonen både i trygdeordningen og i de supplerende pensjonsordninger (pensjonsfond) på Island ikke lenger omfatter tidsrommet fra trygdetilfellet inntreffer, til pensjonsalderen inntreffer (framtidige tidsrom), skal det tas hensyn til trygdetid etter lovgivningen i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, når det gjelder kravet til framtidige tidsrom, som om det dreide seg om trygdetid på Island.

En person som omfattes av en særordning for tjenestemenn og er bosatt på Island og som bestemmelsene i avdeling III kapittel 1 del 2 til 7 ikke kommer til anvendelse for, og som ikke har rett til islandsk pensjon, skal være ansvarlig for å betale for naturalytelser hun eller hennes familiemedlemmer er blitt tilkjent på Island, i den utstrekning naturalytelsene omfattes av den berørte særordning og/eller av den personlige trygdeordning som utfyller den.

Personer som har trygdedekning på Island og er registrert i Folkeregisteret som bosatt på Island, og som begynner å studere i en annen stat der denne forordning kommer til

anvendelse, omfattes av islandske trygdeordninger. Studentens tryggedekning er uavhengig av studienes varighet. Dersom studenten flytter sitt faste bosted fra Island til en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, eller tar arbeid der, blir tryggedekningen hennes trukket tilbake. Q. LIECHTENSTEIN Arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende som ikke lenger omfattes av Liechtensteins lovgivning om uføretrygd, skal ved anvendelse av avdeling III kapittel 3 i forordningen anses som trygdet etter denne trygdeordningen ved tilståelse av alminnelig uførepensjon, dersom de

enten den dag trygdetilfellet inntreffer etter bestemmelsene i Liechtensteins lovgivning om uføretrygd:

nyter godt av rehabiliteringstiltak i henhold til Liechtensteins ordning for uføretrygd, eller er trygdet etter lovgivningen om alderstrygd, etterlattetrygd eller uføretrygd i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, eller

kan godtgjøre at de har krav på pensjon fra uføretrygden eller alderstrygden i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, eller dersom de mottar en slik pensjon, eller

er arbeidsuføre etter lovgivningen i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, og kan godtgjøre at de har krav på ytelser fra denne statens syketrygd eller ulykkestrygd, eller dersom de mottar en slik ytelse, eller

kan godtgjøre at de på grunn av arbeidsløshet har krav på kontantytelser fra arbeidsløshetsstrygden i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, eller dersom de mottar en slik ytelse, eller

har arbeidet som grensearbeider i Liechtenstein og har innbetalt avgifter etter Liechtensteins lovgivning i minst tolv måneder innenfor et tidsrom på tre år umiddelbart før trygdetilfellet inntreffer etter denne lovgivning, eller

må oppgi sitt arbeid eller sin selvstendige næringsvirksomhet i Liechtenstein som følge av skade eller sykdom så lenge de oppholder seg i Liechtenstein; de skal da betale avgift på samme grunnlag som personer uten inntektsgivende arbeid. R. NORGE

Overgangsbestemmelsene i norsk lovgivning som fører til en reduksjon av den trygdetid som kreves for full tilleggspensjon for personer født før 1937, kommer til anvendelse på personer som omfattes av forordningen, forutsatt at de har vært bosatt i Norge eller har hatt inntektsgivende arbeid som arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende i Norge i det antall år som kreves etter deres 16. fødselsdag og før 1. januar 1967. Det antall år som kreves, er ett år for hvert år vedkommende er født før 1937.

En person som er trygdet i henhold til lov om folketrygd, og som har omsorg for trygdede pleietrengende eldre, funksjonshemmede eller syke, skal i samsvar med fastsatte vilkår gis pensjonspoeng for slike tidsrom. På samme måte skal en person som har omsorg for små barn, gis pensjonspoeng under opphold i en annen stat enn Norge der denne forordning kommer til anvendelse, forutsatt at den berørte person har fødselspermisjon i henhold til norsk arbeidsrettslovgivning.

I den utstrekning norsk etterlatte- eller uførepensjon kommer til utbetaling i henhold til forordningen, beregnet i samsvar med artikkel 46 nr. 2 og ved anvendelse av artikkel 45, får bestemmelsene i folketrygdlovens paragraf 12-2 nr. 3, paragraf 17-3 nr. 4 og paragraf 18-2 nr.

4, der det er fastsatt at en pensjon kan tilstås ved unntak fra hovedkravet om tre års trygdetid etter folketrygdloven umiddelbart før trygdetilfellet inntreffer, ikke anvendelse.

Personer trygdet i Norge som denne forordning kommer til anvendelse for, og som mottar lån eller stipend fra Statens lånekasse for utdanning og begynner å studere i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, omfattes av den norske folketrygden. Når det gjelder studier i Danmark, Finland, Island og Sverige, må studenten også være registrert i det norske folkeregisteret. Studentens trygdedekning er uavhengig av studienes varighet. Dersom studenten tar arbeid i en annen stat der denne forordning kommer til anvendelse, blir trygdedekningen hennes trukket tilbake.S. SVEITS

Artikkel 2 i forbundslov om alders- og etterlattetrygd og artikkel 1 i forbundslov om uføretrygd, som regulerer frivillig trygd i disse trygdegrenene, kommer til anvendelse for personer som er borgere fra de øvrige medlemsstater og er bosatt utenfor Sveits, utenfor de andre medlemsstatenes territorium og utenfor territoriet til medlemsstatene i Det europeiske fellesskap, dersom disse personene melder seg inn i den frivillige trygdeordningen innen ett år etter den dag de ikke lenger omfattes av ordningen for alders-, etterlatte- og uføretrygd etter en sammenhengende trygdetid på minst fem år.

Dersom en person ikke lenger omfattes av sveitsisk ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd etter en sammenhengende trygdetid på minst fem år, skal han fortsatt ha rett til å være omfattet med arbeidsgiverens samtykke, med mindre han arbeider i en medlemsstat eller en medlemsstat i Det europeiske fellesskap for en arbeidsgiver i Sveits, og dersom han inngir søknad om dette innen seks måneder etter den dag han ikke lenger har trygdedekning.

Dersom en person ved anvendelse av artikkel 14 nr. 1, artikkel 14a nr. 1 og artikkel 17 fortsatt omfattes av lovgivningen i en medlemsstat mens han eller hun har inntektsgivende arbeid på en annen medlemsstats territorium, gjelder det samme for ektefelle og barn som er bosatt sammen med vedkommende på sistnevnte medlemsstats territorium, forutsatt at de selv ikke har inntektsgivende arbeid på denne statens territorium.

Dersom sveitsisk lovgivning gjelder for ektefellen og barna ved anvendelse av bokstav a), er de dekket av sveitsisk alders-, etterlatte- og uføretrygd.

De sveitsiske lovbestemmelser om obligatorisk syketrygd gjelder for følgende personer som ikke er bosatt i Sveits:

personer som omfattes av sveitsiske lovbestemmelser etter vilkårene i avdeling II i forordningen,

personer hvis kompetente stat er Sveits etter artikkel 28, 28a eller 29 i forordningen,

personer som mottar sveitsisk arbeidsløshetstrygd,

disse personers familiemedlemmer eller familiemedlemmene til en arbeidstaker bosatt i Sveits som omfattes av sveitsisk ordning.

Den sveitsiske forsikringsgiveren skal bære alle fakturerte kostnader ved anvendelse av artikkel 22, 22a, 22b, 22c, 25 og 31 i forordningen.

Det skal tas hensyn til trygdetid for rett til dagpenger tilbakelagt etter en annen medlemsstats trygdeordninger med henblikk på å redusere eller fjerne et mulig forbehold om dagpenger i

tilfelle av svangerskap/fødsel eller sykdom når en person blir forsikret hos en sveitsisk forsikringsgiver innen tre måneder etter at personen ikke lenger har tryggedekning i en annen stat.

En arbeidstaker eller en selvstendig næringsdrivende som ikke lenger omfattes av sveitsisk lovgivning om uføretrygd, skal anses som forsikret etter denne trygdeordningen i en periode på ett år med virkning fra den dag arbeidet forut for uførheten ble avbrutt, dersom han måtte oppgi sitt inntektsgivende arbeid eller sin næringsvirksomhet i Sveits på grunn av skade eller sykdom og dersom diagnose for uførheten ble stilt i denne stat; han skal være forpliktet til å betale avgift til ordningen for alders-, etterlatte- og uføretrygd som om han var bosatt i Sveits.

En arbeidstaker eller en selvstendig næringsdrivende som ikke lenger omfattes av sveitsisk lovgivning om uføretrygd fordi han på grunn av skade eller sykdom måtte oppgi et arbeid i Sveits som ga tilstrekkelig inntekt til livsopphold, skal anses som medlem av denne trygdeordningen for det formål å tilkjenne rehabiliteringstiltak, og skal anses som medlem så lenge tiltakene varer, med mindre han påtar seg annet inntektsgivende arbeid utenfor Sveits.».

Følgende tilføyes vedlegg VII: «13. Når en person bosatt på Island er selvstendig næringsdrivende på Island og har inntektsgivende arbeid i en annen stat som omfattes av denne forordning. 14. Når en person er selvstendig næringsdrivende i Liechtenstein og har inntektsgivende arbeid i en annen stat som omfattes av denne forordning. 15. Når en person bosatt i Norge er selvstendig næringsdrivende i Norge og har inntektsgivende arbeid i en annen stat som omfattes av denne forordning. 16. Når en person er selvstendig næringsdrivende i Sveits og har inntektsgivende arbeid på en annen medlemsstats territorium.».

372 R 0574: Rådsforordning (EØF) nr. 574/72 av 21. mars 1972 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familimedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet, ajourført ved:

397 R 118: Rådsforordning (EØF) nr. 118/97 av 2. desember 1996 (EFT L 28, 30.01.97, s. 1) som modifiserer og ajourfører forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

397 R 1290: Rådsforordning (EØF) nr. 1290/97 av 27. juni 1997 (EFT L 176, 04.07.97, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

398 R 1223: Rådsforordning (EØF) nr. 1223/98 av 4. juni 1998 (EFT L 168, 13.06.98, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

398 R 1606: Rådsforordning (EØF) nr. 1606/98 av 29. juni 1998 (EFT L 209, 25.07.98, s. 1) som modifiserer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor

Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71,

399 R 0307: Rådsforordning (EØF) nr. 307/99 av 8. februar 1999 (EFT L 38, 12.02.99, s. 1) som endrer forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet og forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71, med henblikk på å utvide dem til å omfatte studenter. I denne konvensjon skal bestemmelsene i forordningen gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende tilføyes vedlegg 1: «P. ISLAND

Heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra (helse- og trygdeministeren), Reykjavík

Félagsmálaráðherra (sosialministeren), Reykjavík

Fjármálaráðherra (finansministeren), ReykjavíkQ. LIECHTENSTEIN Die Regierung des Fürstentums Liechtenstein (Fyrstedømmet Liechtensteins regjering), Vaduz R. NORGE

Sosial- og helsedepartementet, Oslo

Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Oslo

Barne- og familiedepartementet, Oslo

Justisdepartementet, Oslo

Utenriksdepartementet, OsloS. SVEITS

Bundesamt für Sozialversicherung, Bern - Office fédéral des assurances sociales, Berne - Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna (Det føderale trygdekontor, Bern)

Statssekretariat für Wirtschaft, Direktion für Arbeit, Bern - Secrétariat d'Etat à l'économie, Direction du travail, Berne - Segretariato di Stato dell'economia, Direzione del lavoro, Berna (Statssekretariat for økonomi, Arbeidsdirektoratet, Bern)».

Følgende tilføyes vedlegg 2: «P. ISLAND

I alle trygdetilfeller unntatt ytelser ved arbeidsløshet og familieytelser: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Ytelser ved arbeidsløshet: Atvinnuleysisstryggingasjóður, Vinnumálaskrifstofan (arbeidsløshetskassen), Reykjavík

Familieytelser:

Familieytelser unntatt barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Ríkisskattstjóri (skattedirektøren), ReykjavíkQ. LIECHTENSTEIN

Sykdom, svangerskap og fødsel:

den godkjente sykekasse der den berørte person er trygdet, eller

Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor).

Uførhet:

Uføretrygd: Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for uføretrygd).

Yrkesbasert ordning: pensjonskassen den siste arbeidsgiver er tilknyttet

Pensjoner ved alder og dødsfall:

Alderstrygd og etterlattetrygd: Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteins ordning for alders- og etterlattetrygd)

Yrkesbasert ordning: pensjonskassen den siste arbeidsgiver er tilknyttet

Yrkesskade og yrkessykdom: sykekassen der den berørte person er trygdet, eller

Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Arbeidsløshet: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Familieytelser: Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteins kompensasjonskasse for familier)R. NORGE

Ytelser ved arbeidsløshet: Arbeidsdirektoratet, Oslo, fylkesarbeidskontorene og de lokale arbeidskontor på bostedet eller oppholdsstedet

Alle andre ytelser etter norsk lov om folketrygd: Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Familieytelser: Rikstrygdeverket, Oslo, og Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Pensjonstrygdeordning for sjømenn: Pensjonstrygden for sjømenn, Oslo

Lov av 16. juni 1989 om yrkesskadeforsikring: Forsikringsgiveren der arbeidsgiveren er forsikret. Om ikke forsikret, Yrkesskadeforsikringsforeningen, Oslo

Garantiordningen for trygderettigheter i henhold til paragraf 32 i sjømannsloven av 30. mai 1975: Forsikringsgiveren der arbeidsgiveren er forsikret.

Ytelser etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse: Statens Pensjonskasse S. SVEITS

Sykdom, svangerskap og fødsel: Versicherer - Assureur - Assicuratore - Forsikringsgiver etter forbundslov om syketrygd som omfatter den berørte person.

Uførhet:

Uføretrygd:

Personer bosatt i Sveits: IV-Stelle - Office AI - Ufficio AI (Kontoret for uføretrygd) i bostedskantonen.

Personer bosatt utenfor Sveits: IV-Stelle für Versicherte im Ausland, Genf - Office AI pour les assurés à l'étranger, Genève - Ufficio AI per gli assicurati all'estero, Ginevra (Kontoret for uføretrygd for personer forsikret i utlandet, Genève)

Yrkesbaserte stønadsordninger: Pensjonskassen den siste arbeidsgiver er tilknyttet.

Alder og dødsfall:

Alders- og etterlattetrygd:

Personer bosatt i Sveits: Ausgleichskasse - Caisse de compensation - Cassa di compensazione (Kompensasjonskassen) man sist har betalt avgift til.

Personer bosatt utenfor Sveits: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonskasse, Genève).

Yrkesbaserte stønader: Pensjonskassen den siste arbeidsgiver er tilknyttet.

Yrkesskade og yrkessykdom:

Arbeidstakere: Skadeforsikreren der arbeidsgiveren er forsikret.

Selvstendig næringsdrivende: Skadeforsikreren der den berørte person er frivillig forsikret.

Arbeidsløshet:

Full arbeidsløshet: Arbeidsløshetskassen arbeidstakeren har valgt.

Delvis arbeidsløshet: Arbeidsløshetskassen arbeidsgiveren har valgt.

Familieytelser:

Forbundsordninger:

Arbeidstakere: Kantonale Ausgleichskasse - Caisse cantonale de compensation - Cassa cantonale di compensazione (kantonal kompensasjonskasse) som arbeidsgiveren er tilknyttet.

Selvstendig næringsdrivende: Kantonale Ausgleichskasse - Caisse cantonale de compensation - Cassa cantonale di compensazione (kantonal kompensasjonskasse) i bostedskantonen.

Kantonale ordninger:

Arbeidstakere: Familienausgleichskasse - Caisse cantonale de compensation familiale - Cassa cantonale di compensazione familiale (kompensasjonskasse for familier) som arbeidstakeren eller arbeidsgiveren er tilknyttet.

Selvstendig næringsdrivende: Den institusjon som er utpekt av kantonen.».

Følgende tilføyes til slutt i vedlegg 3: «P. ISLAND

Sykdom, svangerskap og fødsel, uførhet, alder, dødsfall, yrkesskade og yrkessykdom: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Ytelser ved arbeidsløshet: Atvinnuleysistryggingasjóður, Vinnumálaskrifstofan (arbeidsløshetskassen), Reykjavík

Familieytelser:

Familieytelser unntatt barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Ríkisskattstjóri (skattedirektøren), ReykjavíkQ.
LIECHTENSTEIN

Sykdom, svangerskap og fødsel, yrkesskade og yrkessykdom, arbeidsløshet: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Alder og dødsfall:

Alderstrygd og etterlattetrygd: Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteins ordning for alders- og etterlattetrygd)

Yrkesbasert ordning: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Yrkesbasert ordning for tjenestemenn: Stiftungsrat der Pensionskasse für das Staatspersonal (Stiftelsesrådet for pensjonskassen for tjenestemenn)

Uførhet:

Uføretrygd: Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for uføretrygd)

Yrkesbasert ordning: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Yrkesbasert ordning for tjenestemenn: (Stiftungsrat der Pensionskasse für das Staatspersonal (Stiftelsesrådet for pensjonskassen for tjenestemenn)

Familietyelser: Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteins kompensasjonsskasse for familier).R. NORGE

De lokale arbeidskontor og trygdekontor på bostedet eller oppholdsstedet.

Lov av 16. juni 1989 om yrkesskadeforsikring: Forsikringsgiveren der arbeidsgiveren er forsikret. Om ikke forsikret, Yrkesskadeforsikringsforeningen, Oslo.

Garantiordningen for trygderettigheter i henhold til paragraf 32 i sjømannsloven av 30. mai 1975: Arbeidstakere kan kontakte arbeidsgiveren på tjenestestedet, dvs. om bord på skip. Fra bostedet eller oppholdsstedet må arbeidstakeren kontakte forsikringsgiveren der arbeidsgiveren er forsikret.»

Ytelser etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse: Statens Pensjonskasse.S. SVEITS

Sykdom, svangerskap og fødsel: Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LAMal, Soleure - Instituzione commune LAMal, Soletta (Fellesinstitusjon etter forbundslov om syketrygd, Solothurn).

Uførhet:

Uføretrygd: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonsskasse, Genève).

Yrkesbaserte velferdsytelser: Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP (Garantifond).

Alder og dødsfall:

Alders- og etterlattetrygd: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonskasse, Genève).

Yrkesbasert velferdsordning: Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP (Garantifond).

Yrkesskade og yrkessykdom: Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern - Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne - Istituto nazionale svizzero di assicurazione contro gli infortuni, Lucerna (Den sveitsiske nasjonalkasse for ulykkestrygd, Lucerne).

Arbeidsløshet:

Full arbeidsløshet: Arbeidsløshetskassen arbeidstakeren har valgt.

Delvis arbeidsløshet: Arbeidsløshetskassen arbeidsgiveren har valgt.

Familieytelser: Den institusjon som er utpekt av bostedskantonen eller vertskantonen.».

Følgende tilføyes vedlegg 4:«P. ISLAND

Sykdom, svangerskap og fødsel, uførhet, alder, dødsfall, yrkesskade og yrkessykdom: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Arbeidsløshet: Atvinnuleysistryggingasjóður, Vinnumálaskrifstofan (arbeidsløshetskassen), Reykjavík

Familieytelser:

Familieytelser unntatt barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Barnetrygd og tilleggsbarnetrygd: Ríkisskattstjóri (skattedirektøren), ReykjavíkQ.
LIECHTENSTEIN

Sykdom, svangerskap og fødsel, yrkesskade og yrkessykdom, arbeidsløshet: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Alder og dødsfall:

Alderstrygd og etterlattetrygd: Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteins ordning for alders- og etterlattetrygd)

Yrkesbasert ordning: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Yrkesbasert ordning for tjenestemenn: Geschäftsleitung der Pensionsversicherung für das Staatspersonal (Ledelsen for den yrkesbaserte ordning for tjenestemenn)

Uførhet:

Uføretrygd: Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for uføretrygd)

Yrkesbasert ordning: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Yrkesbasert ordning for tjenestemenn: Geschäftsleitung der Pensionsversicherung für das Staatspersonal (Ledelsen for den yrkesbaserte ordning for tjenestemenn)

Familieytelser: Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteins kompensasjonsskasse for familier)R. NORGE

Ytelser ved arbeidsløshet: Arbeidsdirektoratet, Oslo

Ytelser etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse: Statens Pensjonskasse

I alle andre tilfeller: Rikstrygdeverket, Oslo.S. SVEITS

Sykdom, svangerskap og fødsel: Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LAMal, Soleure - Instituzione commune LAMal, Soletta (Fellesinstitusjon etter forbundslov om syketrygd, Solothurn).

Uførhet:

Uføretrygd: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonsskasse, Genève).

Yrkesbaserte velferdsytelser: Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP (Garantifond).

Alder og dødsfall:

Alders- og etterlattetrygd: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonsskasse, Genève).

Yrkesbasert velferdsordning: Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP (Garantifond).

Yrkesskade og yrkessykdom: Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern - Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne - Istituto nazionale svizzero di assicurazione contro gli infortuni, Lucerna (Den sveitsiske nasjonalkasse for ulykkestrygd, Lucerne).

Arbeidsløshet: Staatssekretariat für Wirtschaft, Direktion für Arbeit, Bern - Secrétariat d'Etat à l'économie, Direction du travail, Berne - Segretariato di Stato dell'economia, Direzione del lavoro, Berna (Statssekretariat for økonomi, Arbeidsdirektoratet, Bern).

Familieytelser: Bundesamt für Sozialversicherung, Bern - Office fédéral des assurances sociales, Berne - Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna (Det føderale trygdekontor, Bern).».

Følgende tilføyes vedlegg 5: «106. ISLAND - LIECHTENSTEIN Får ikke anvendelse. 107. ISLAND - NORGE Artikkel 23 i den nordiske konvensjon om trygd av 15. juni 1992: Avtale om gjensidig avkall på refusjon i henhold til artikkel 36 nr. 3, artikkel 63 nr. 3 og artikkel 70 nr. 3 i forordningen (utgifter til naturalytelser ved sykdom, svangerskap og fødsel, yrkesskade og yrkessykdom og til ytelser ved arbeidsløshet) og artikkel 105 nr. 2 i gjennomføringsforordningen (utgifter til administrativ og medisinsk kontroll). 108. ISLAND - SVEITS Får ikke anvendelse. 109. LIECHTENSTEIN - NORGE Får ikke anvendelse. 110.

LIECHTENSTEIN - SVEITS Får ikke anvendelse. 111. NORGE - SVEITS Får ikke anvendelse.».

Følgende tilføyes vedlegg 6: «P. ISLAND Direkte betaling. Q. LIECHTENSTEIN Direkte betaling. R. NORGE Direkte betaling. S. SVEITS Direkte betaling.»

Følgende tilføyes vedlegg 7: «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Liechtensteinische Landesbank (Liechtensteins nasjonalbank), Vaduz. R. NORGE Sparebanken NOR, Oslo. S. SVEITS UBS S.A., Genf - Genève - Ginevra - Genève.».

Følgende innsettes i vedlegg 8 til slutt i punkt A a): «mellom Island og Liechtenstein mellom Island og Norge mellom Liechtenstein og Norge».

Følgende tilføyes vedlegg 9: «P. ISLAND Ved beregning av de årlige gjennomsnittskostnader for naturalytelser skal det tas hensyn til ytelser fra Islands trygdeordninger. Q. LIECHTENSTEIN Ved beregning av de årlige gjennomsnittskostnader for naturalytelser skal det tas hensyn til ytelser tilstått av godkjente sykekasser etter bestemmelsene om syketrygd i nasjonal lovgivning. R. NORGE Ved beregning av de årlige gjennomsnittskostnader for naturalytelser skal det tas hensyn til ytelser etter kapittel 5 i lov om folketrygd (lov av 28. februar 1997), etter lov om helsetjenesten i kommunene av 19. november 1982, etter lov om spesialisthelsetjenesten m.m. av 2. juli 1999. S. SVEITS De årlige gjennomsnittskostnader for naturalytelser beregnes ved å ta hensyn til ytelser tilkjent av forsikringsgivere etter forbundslov om syketrygd.».

Følgende tilføyes vedlegg 10: «P. ISLAND

Ved anvendelse av artikkel 13 nr. 2 bokstav d), 14 nr. 1 bokstav a), 14 nr. 2 bokstav b), 14a nr. 1 bokstav a), 14a nr. 2, 14a nr. 4, 14b nr. 1, 14b nr. 2, 14b nr. 4 og 14c bokstav a) i forordningen og artikkel 11, 11a, 12a nr. 2 bokstav a), 12a nr. 5 bokstav c) og 12a nr. 7 bokstav a) i gjennomføringsforordningen: Alþjóðadeild Tryggingastofnunar ríkisins (Statens trygdeinstitusjon, internasjonal avdeling), Reykjavík

Ved anvendelse av artikkel 17 i forordningen: Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið (Helse- og tryggedepartementet), Reykjavík

Ved anvendelse av avdeling III kapittel 1, 2, 3, 4, 5 og 8 i forordningen og av de bestemmelser i gjennomføringsforordningen som er knyttet til disse bestemmelsene: Tryggingastofnunar ríkisins (Statens trygdeinstitusjon), Reykjavík

Ved anvendelse av avdeling III kapittel 6 i forordningen og av de bestemmelser i gjennomføringsforordningen som er knyttet til disse bestemmelsene: Atvinnuleysistryggingasjóður, Vinnumálaskrifstofan (Arbeidsløshetskassen), Reykjavík

Ved anvendelse av avdeling III kapittel 7 i forordningen og av de bestemmelser i gjennomføringsforordningen som er knyttet til disse bestemmelsene: Ríkisskattstjóri (Skattedirektoratet), Reykjavík Q. LIECHTENSTEIN

Ved anvendelse av artikkel 11 nr. 1 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 14 nr. 1 og artikkel 14b nr. 1 i forordningen: Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd)

i forbindelse med artikkel 17 i forordningen: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Ved anvendelse av artikkel 11a nr. 1 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 14a nr. 1 og artikkel 14b nr. 2 i forordningen: Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd)

i forbindelse med artikkel 17 i forordningen: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Ved anvendelse av artikkel 13 nr. 2 og 3 og artikkel 14 nr. 1 og 2 i gjennomføringsforordningen: Amt für Volkswirtschaft und Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (det nasjonaløkonomiske kontor og Liechtensteins ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd)

Ved anvendelse av artikkel 38 nr. 1, artikkel 70 nr. 1, artikkel 82 nr. 2 og artikkel 86 nr. 2 i gjennomføringsforordningen: Gemeindeverwaltung (kommuneforvaltningen) på bostedet

Ved anvendelse av artikkel 80 nr. 2 og artikkel 81 i gjennomføringsforordningen: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Ved anvendelse av artikkel 102 nr. 2 i gjennomføringsforordningen i forbindelse med artikkel 36, 63 og 70 i forordningen: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)

Ved anvendelse av artikkel 113 nr. 2 i gjennomføringsforordningen: Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor)R. NORGE

Ved anvendelse av artikkel 14 nr. 1 bokstav a) og b) i forordningen, artikkel 11 nr. 1 bokstav a) og artikkel 11 nr. 2 i gjennomføringsforordningen når arbeidet utføres utenfor Norge, samt artikkel 14a nr. 1 bokstav b) i forordningen: Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Ved anvendelse av artikkel 14a nr. 1 bokstav a) i forordningen når arbeidet utføres i Norge: det lokale trygdekontor i kommunen der den berørte person er bosatt

Ved anvendelse av artikkel 14 nr. 1 bokstav a) og b) i forordningen når den berørte person er utsendt til Norge: det lokale trygdekontor i kommunen der arbeidsgiveren har sitt forretningskontor, eller, dersom arbeidsgiveren ikke har forretningskontor i Norge, Stavanger trygdekontor, Stavanger

Ved anvendelse av artikkel 14 nr. 2 og 3 i forordningen: det lokale trygdekontor i kommunen der den berørte person er bosatt

Ved anvendelse av artikkel 14a nr. 2 i forordningen: det lokale trygdekontor i kommunen der arbeidet utføres

Ved anvendelse av artikkel 14b nr. 1 og 2 i forordningen: Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Ved anvendelse av artikkel 17 i forordningen:

Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Stavanger trygdekontor, Stavanger, i særtilfeller der

personer arbeider i Norge for en utenlandsk arbeidsgiver som ikke har forretningskontor i Norge,

personer arbeider i Norge for en arbeidsgiver som har forretningskontor i Stavanger

Ved anvendelse av artikkel 36, 63 og 87 i forordningen og artikkel 102 nr. 2 og artikkel 105 nr. 1 i gjennomføringsforordningen: Rikstrygdeverket, Oslo

Ved anvendelse av de øvrige bestemmelser i avdeling III kapittel 1, 2, 3, 4, 5, 7 og 8 i forordningen og av de bestemmelser i gjennomføringsforordningen som er knyttet til disse bestemmelser: Rikstrygdeverket, Oslo, og dets utpekte organer (Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo, fylkestrygdekontorene og de lokale trygdekontor)

Ved anvendelse av avdeling III kapittel 6 i forordningen og av de bestemmelser i gjennomføringsforordningen som er knyttet til disse bestemmelser: Arbeidsdirektoratet, Oslo, og dets utpekte organer

Ved anvendelse av artikkel 10a i forordningen og artikkel 2 i gjennomføringsforordningen: Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo

Pensjonstrygdeordningen for sjømenn:

det lokale trygdekontor på bostedet når den berørte person er bosatt i Norge

Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo, når det gjelder utbetaling av ytelser etter ordningen til personer bosatt i utlandet

Ytelser etter lov av 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse: Statens Pensjonskasse.S. SVEITS

Ved anvendelse av artikkel 11 nr. 1 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 14 nr. 1 og 14b nr. 1 i forordningen: Ausgleichskasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung - Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse, survivants et invalidité - Cassa die compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità (Kompensasjonsskassen for alders-, etterlatte- og uføretrygd),

i forbindelse med artikkel 17 i forordningen: Bundesamt für Sozialversicherung, Bern - Office fédéral des assurances sociales, Berne - Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna (Det føderale trygdekontor, Bern).

Ved anvendelse av artikkel 11a nr. 1 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 14a nr. 1 og 14b nr. 2 i forordningen: Ausgleichskasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung - Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse, survivants et invalidité - Cassa die compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità (Kompensasjonsskassen for alders-, etterlatte- og uføretrygd),

i forbindelse med artikkel 17 i forordningen: Bundesamt für Sozialversicherung, Bern - Office fédéral des assurances sociales, Berne - Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna (Det føderale trygdekontor, Bern).

Ved anvendelse av artikkel 12a i gjennomføringsforordningen: Ausgleichskasse der Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung - Caisse de compensation de l'assurance-vieillesse,

survivants et invalidité - Cassa die compensazione dell'assicurazione vecchiaia, superstiti e invalidità (Kompensasjonskassen for alders-, etterlatte- og uføretrygd).

Ved anvendelse av artikkel 13 nr. 2 og 3 og artikkel 14 nr. 1 og 2 i gjennomføringsforordningen: Eidgenössische Ausgleichskasse, Bern - Caisse fédérale de compensation, Berne - Cassa federale di compensazione, Berna (Den føderale kompensasjonskasse, Bern).

Ved anvendelse av artikkel 38 nr. 1, 70 nr. 1, 82 nr. 2 og 86 nr. 2 i gjennomføringsforordningen: Gemeindeverwaltung - Administration communale - Amministrazione comunale (lokale myndigheter).

Ved anvendelse av artikkel 80 nr. 2 og 81 i gjennomføringsforordningen: Statssekretariat für Wirtschaft, Direktion für Arbeit, Bern - Secrétariat d'Etat à l'économie, Direction du travail, Berne - Segretariato di Stato dell'economia, Direzione del lavoro, Berna (Statssekretariat for økonomi, Arbeidsdirektoratet, Bern).

Ved anvendelse av artikkel 102 nr. 2 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 36 i forordningen: Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LAMal, Soleure - Instituzione commune LAMal, Soletta (Fellesinstitusjon etter forbundslov om sykestrygd, Solothurn),

i forbindelse med artikkel 63 i forordningen: Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern - Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne - Istituto nazionale svizzero di assicurazione contro gli infortuni, Lucerna (Den sveitsiske nasjonalkasse for ulykkestrygd, Lucerne).

i forbindelse med artikkel 70 i forordningen: Staatssekretariat für Wirtschaft, Direktion für Arbeit, Bern - Secrétariat d'Etat à l'économie, Direction du travail, Berne - Segretariato di Stato dell'economia, Direzione del lavoro, Berna (Statssekretariat for økonomi, Arbeidsdirektoratet, Bern)

Ved anvendelse av artikkel 113 nr. 2 i gjennomføringsforordningen:

i forbindelse med artikkel 20 nr. 1 i forordningen: Gemeinsame Einrichtung KVG, Solothurn - Institution commune LAMal, Soleure - Instituzione commune LAMal, Soletta (Fellesinstitusjon etter forbundslov om sykestrygd, Solothurn),

i forbindelse med artikkel 62 nr. 1 i forordningen: Schweizerische Unfallversicherungsanstalt, Luzern - Caisse nationale suisse d'assurance en cas d'accidents, Lucerne - Istituto nazionale svizzero di assicurazione contro gli infortuni, Lucerna (Den sveitsiske nasjonalkasse for ulykkestrygd, Lucerne).».

Følgende tilføyes vedlegg 11: «P. ISLAND Ingen. Q. LIECHTENSTEIN Ingen. R. NORGE Ingen. S. SVEITS Ingen.». 3. **398 L 0049**: Rådsdirektiv 98/49/EFTA-statene av 29. juni 1998 (EFT L 209, 25.07.98, s. 46) om trygging av rettane til supplerande pensjon for arbeidstakarar og sjølvstendig næringsdrivande som flyttar innanfor Felleskapet.

Del B: Rettsakter medlemsstatene skal ta tilbørlig hensyn til

4.1 **373 Y 0919(02)**: Beslutning nr. 74 av 22. februar 1973 om ytelse av legetjenester under midlertidige opphold i henhold til artikkel 22 nr. 1 bokstav a) i) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og artikkel 21 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 4).

4.2 373 Y 0919(03): Beslutning nr. 75 av 22. februar 1973 om behandling av anmodninger fra uførepensjonister om revurdering etter artikkel 94 nr. 5 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 5).

4.3 373 Y 0919(06): Beslutning nr. 78 av 22. februar 1973 om fortolkningen av artikkel 7 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder framgangsmåten ved gjennomføring av bestemmelsene om reduksjon og suspensjon (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 8).

4.4 373 Y 0919(07): Beslutning nr. 79 av 22. februar 1973 om fortolkningen av artikkel 48 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder sammenlegging av trygdetid i forbindelse med trygd ved uførhet, alder og dødsfall (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 9).

4.5 373 Y 0919(09): Beslutning nr. 81 av 22. februar 1973 om sammenlegging av trygdetid tilbakelagt i et bestemt arbeid i henhold til artikkel 45 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 11).

4.6 373 Y 0919(11): Beslutning nr. 83 av 22. februar 1973 om fortolkningen av artikkel 68 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og av artikkel 82 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder økning av ytelsene ved arbeidsløshet til forsørgede familiemedlemmer (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 14).

4.7 373 Y 0919(13): Beslutning nr. 85 av 22. februar 1973 om fortolkningen av artikkel 57 nr. 1 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og av artikkel 67 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder fastsettelse av hvilken lovgivning som kommer til anvendelse og hvilken institusjon som er kompetent til å tilstå ytelser ved yrkessykdom (EFT nr. C 75 av 19.9.1973, s. 17).

4.8 373 Y 1113(02): Beslutning nr. 86 av 24. september 1973 om forretningsorden for og sammensetning av revisjonsutvalget for De europeiske fellesskaps administrative kommisjon for trygd for vandrearbeidere (EFT nr. C 96 av 13.11 1973, s. 2), endret ved: 395 D 0512: Beslutning nr. 159 av 3. oktober 1995 (EFT nr. L 294 av 8.12.1995, s. 38).

4.9 374 Y 0720(06): Beslutning nr. 89 av 20. mars 1973 om fortolkningen av artikkel 16 nr. 1 og 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om personer som tjenestegjør ved diplomatiske eller konsulære representasjoner (EFT nr. C 86 av 20.7.1974, s. 7).

4.10 374 Y 0720(07): Beslutning nr. 91 av 12. juli 1973 om fortolkningen av artikkel 46 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder tilståelse av ytelser etter nr. 1 i nevnte artikkel (EFT nr. C 86 av 20.7.1974, s. 8).

4.11 374 Y 0823(04): Beslutning nr. 95 av 24. januar 1974 om fortolkningen av artikkel 46 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder beregning av delpensjoner (EFT nr. C 99 av 23.8.1974, s. 5).

4.12 374 Y 1017(03): Beslutning nr. 96 av 15. mars 1974 om revurdering av retten til ytelser etter artikkel 49 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 126 av 17.10.1974, s. 23).

4.13 375 Y 0705(02): Beslutning nr. 99 av 13. mars 1975 om fortolkningen av artikkel 107 nr. 1 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder plikten til å omregne løpende ytelser (EFT nr. C 150 av 5.7.1975, s. 2).

4.14 **375 Y 0705(03)**: Beslutning nr. 100 av 23. januar 1975 om refusjon av kontantytelser gitt av institusjonen på oppholdsstedet eller bostedet for den kompetente institusjons regning og om nærmere regler for refusjon av disse ytelsene (EFT nr. C 150 av 5.7.1975, s. 3).

4.15 **376 Y 0526(03)**: Beslutning nr. 105 av 19. desember 1975 om gjennomføring av artikkel 50 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 117 av 26.5.1976, s. 3).

4.16 **378 Y 0530(02)**: Beslutning nr. 109 av 18. november 1977 om endring av beslutning nr. 92 av 22. november 1973 om begrepet trygd ved sykdom og ved svangerskap og fødsel i form av naturalytelser som nevnt i artikkel 19 nr. 1 og 2, artikkel 22, artikkel 25 nr. 1, 3 og 4, artikkel 26, artikkel 28 nr. 1 og artikkel 28a, 29 og 31 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71, og om fastsettelse av de beløp som skal refunderes etter artikkel 93, 94 og 95 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72, og de forskudd som skal utbetales etter artikkel 102 nr. 4 i nevnte forordning (EFT nr. C 125 av 30.5.1978, s. 2).

4.17 **383 Y 0115**: Beslutning nr. 115 av 15. desember 1982 om tilståelse av proteser, større hjelpemidler og andre større naturalytelser i henhold til artikkel 24 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 193 av 20.7.1983, s. 7).

4.18 **383 Y 0117**: Beslutning nr. 117 av 7. juli 1982 om vilkårene for gjennomføring av artikkel 50 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 238 av 7.9.1983, s. 3).

Beslutningens bestemmelser skal for denne konvensjons formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende tilføyes nr. 2.2:

«Island

Tryggingastofnun ríkisins (Statens trygdeinstitusjon), Reykjavík.

Liechtenstein

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd), Vaduz.

Norge

Rikstrygdeverket, Oslo.

Sveits

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonskasse, Genève).

4.19 **383 Y 1112(02)**: Beslutning nr. 118 av 20. april 1983 om vilkårene for gjennomføring av artikkel 50 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 306 av 12.11.1983, s. 2).

Beslutningens bestemmelser skal for denne konvensjons formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende tilføyes nr. 2.4:

«Island

Tryggingastofnun ríkisins (Statens trygdeinstitusjon), Reykjavík.

Liechtenstein

Liechtensteinische Alters-, Hinterlassenen- und Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for alders-, etterlatte- og uføretrygd), Vaduz.

Norge

Rikstrygdeverket, Oslo

Sveits

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonskasse, Genève).

4.20 **383 Y 1102(03)**: Beslutning nr. 119 av 24. februar 1983 om fortolkningen av artikkel 76 og artikkel 79 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og av artikkel 10 nr. 1 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder samtidig rett til familieytelser og barnetrygd (EFT nr. C 295 av 2.11.1983, s. 3).

4.21 **383 Y 0121**: Beslutning nr. 121 av 21. april 1983 om fortolkningen av artikkel 17 nr. 7 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 når det gjelder tilståelse av proteser, større hjelpemidler og andre større naturalytelser (EFT nr. C 193 av 20.7.1983, s. 10).

4.22 **386 Y 0126**: Beslutning nr. 126 av 17. oktober 1985 om anvendelse av artikkel 14 nr. 1 bokstav a), artikkel 14a nr. 1 bokstav a) og artikkel 14b nr. 1 og 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 141 av 7.6.1986, s. 3).

4.23 **387 Y 1009(01)**: Beslutning nr. 132 av 23. april 1987 om fortolkningen av artikkel 40 nr. 3 bokstav a) ii) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 271 av 09.10.1987, s. 3).

4.24 **387 Y 1022(01)**: Beslutning nr. 133 av 2. juli 1987 om anvendelse av artikkel 17 nr. 7 og artikkel 60 nr. 6 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 284 av 22.10.1987, s. 3 og EFT nr. C 64 av 09.03.1988, s. 13).

4.25 **388 Y 0309(01)**: Beslutning nr. 134 av 1. juli 1987 om fortolkningen av artikkel 45 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder sammenlegging av trygdetid tilbakelagt i et yrke som er underlagt en særordning i én eller flere medlemsstater (EFT nr. C 64 av 9.3.1988, s. 4).

4.26 **388 Y 0309(03)**: Beslutning nr. 135 av 1. juli 1987 om tilståelse av naturalytelser i henhold til artikkel 17 nr. 7 og artikkel 60 nr. 6 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 og om begrepet øyeblikkelig behandling i artikkel 20 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og begrepet øyeblikkelig behandling i artikkel 17 nr. 7 og artikkel 60 nr. 6 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 281 av 9.3.1988, s. 7).

Beslutningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende skal tilføyes artikkel 2 nr. 2:

«CHF 800 forinstitusjonen på bostedet i Sveits;»

«Euro 500 forinstitusjonen på bostedet i Island, Liechtenstein og Norge.»

4.27 **388 Y 0309(01)**: Beslutning nr. 136 av 1. juli 1987 om fortolkningen av artikkel 45 nr. 1-3 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder medregning av trygdetid tilbakelagt etter lovgivningen i andre medlemsstater med hensyn til ervervelse, opprettholdelse eller gjenervervelse av retten til ytelser (EFT nr. C 64 av 9.3.1988, s. 7).

Beslutningens bestemmelser skal for denne konvensjons formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende tilføyes vedlegget:

«P. ISLAND

Ingen.

Q. LIECHTENSTEIN

Ingen.

R. NORGE

Ingen.

S. SVEITS

Ingen.».

4.28 **389 Y 0606(01)**: Beslutning nr. 137 av 15. desember 1988 om anvendelse av artikkel 15 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 140 av 6.6.1989, s. 3).

4.29 **389 Y 1115(01)**: Beslutning nr. 138 av 17. februar 1989 om fortolkningen av artikkel 22 nr. 1 bokstav c) i) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 når det gjelder transplantasjon av organer eller andre former for kirurgi som krever undersøkelser av biologiske prøver, når den berørte person ikke befinner seg i medlemsstaten der undersøkelsene utføres (EFT nr. C 287 av 15.11.1989, s. 3).

4.30 **390 Y 0412(01)**: Beslutning nr. 139 av 30. juni 1989 om den dato som skal tas i betraktning ved fastsettelse av de omregningskurser nevnt i artikkel 107 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 som skal anvendes ved beregning av visse ytelser og avgifter (EFT nr. C 94 av 12.4.1990, s. 3).

4.31 **390 Y 0412(02)**: Beslutning nr. 140 av 17. oktober 1989 om den omregningskurs som institusjonen på en helt arbeidsløs grensearbeiders bosted skal anvende på den siste lønnsutbetaling til vedkommende i den kompetente stat (EFT nr. C 94 av 12.4.1990, s. 4).

4.32 **390 Y 0412(03)**: Beslutning nr. 141 av 17. oktober 1989 om endring av beslutning nr. 127 av 17. oktober 1985 om utarbeiding av oversiktene nevnt i artikkel 94 nr. 4 og artikkel 95 nr. 4 i forordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 94 av 12.4.1990, s. 5).

4.33 **390 Y 0330(01)**: Beslutning nr. 142 av 13. februar 1990 om anvendelse av artikkel 73, 74 og 75 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 80 av 30.3.1990, s. 7).

Beslutningens bestemmelser skal for denne konvensjons formål gjelde med følgende tilpasning:

Nr. 1 får ikke anvendelse.

Nr. 3 får ikke anvendelse.

4.34391 D 0140: Beslutning nr. 144 av 9. april 1990 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 401-E 410) (EFT nr. L 71 av 18.3.1991, s. 1).

4.35391 D 0425: Beslutning nr. 147 av 11. oktober 1990 om anvendelse av artikkel 76 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. L 235 av 23.8.1991, s. 21), endret ved:

395 D 2353: Beslutning nr. 155 av 6. juli 1994 (E 401-E 411) (EFT nr. L 209 av 5.9.1995, s. 1).

4.36 393 D 0068: Beslutning nr. 148 av 25. juni 1992 om bruk av attesten om den lovgivning som kommer til anvendelse (blankett E 101) ved utsendelser som ikke overstiger tre måneder (EFT nr. L 22 av 30.1.1993, s. 124).

4.37 393 D 0825: Beslutning nr. 150 av 26. juni 1992 om anvendelse av artikkel 77, 78 og artikkel 79 nr. 3 i forordning (EØF) nr. 1408/71 og artikkel 10 nr. 1 bokstav b) ii) i forordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. C 229 av 25.8.1993, s. 5).

Beslutningens bestemmelser skal for denne konvensjons formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende tilføyes vedlegget:

«P. ISLAND

Tryggingastofnun ríkisins (Statens trygdeinstitusjon), Laugavegur 114, 150 Reykjavík.

Q. LIECHTENSTEIN

Familieytelser: Liechtensteinische Familienausgleichskasse (Liechtensteins kompensasjonsskasse for familier).

Pensjon til barn som har mistet en av eller begge foreldrene: Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteins ordning for alders- og etterlattetrygd).

R. NORGE

Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo.

S. SVEITS

Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonsskasse, Genève).».

4.38 394 D 0602: Beslutning nr. 151 av 22. april 1993 om anvendelse av artikkel 10a i forordning (EØF) nr. 1408/71 og artikkel 2 i forordning (EØF) nr. 1247/92 (EFT nr. L 244 av 19.9.1994, s. 1).

Beslutningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

Følgende tilføyes vedlegget:

«13. Island:

Tryggingastofnun ríkisins (statens trygdeinstitusjon), Laugavegur 114, 150 Reykjavík.

14. Norge:

Folketrygdkontoret for utenlandssaker, Oslo.

15. Liechtenstein:

Amt für Volkswirtschaft (det nasjonaløkonomiske kontor) for stønad ved svangerskap og fødsel

Liechtensteinische Alters- und Hinterlassenenversicherung (Liechtensteins ordning for alders- og etterlattetrygd) for stønad til enkemenn, for tilleggssytelser til alders-, etterlatte- og uføretrygd og for pleiestønad

Liechtensteinische Invalidenversicherung (Liechtensteins ordning for uføretrygd) for stønad til blinde.

16. Sveits:

Uførhet, alder og dødsfall

Alders-, etterlatte- og uføretrygd: Schweizerische Ausgleichskasse, Genf - Caisse suisse de compensation, Genève - Cassa svizzera di compensazione, Ginevra (Den sveitsiske kompensasjonskasse, Genève).

Yrkesbaserte velferdsytelser: Sicherheitsfonds - Fonds de garantie - Fondo di garanzia LPP (Garantifond). Særinstitusjon etter forbundslov om yrkesbaserte velferdsordninger for alders-, etterlatte- og uføretrygd.

Arbeidsløshet Staatssekretariat für Wirtschaft, Direktion für Arbeit, Bern - Secrétariat d'Etat à l'économie, Direction du travail, Berne - Segretariato di Stato dell'economia, Direzione del lavoro, Berna (Statssekretariat for økonomi, Arbeidsdirektoratet, Bern).

Familieytelser Bundesamt für Sozialversicherung, Bern - Office fédéral des assurances sociales, Berne - Ufficio federale delle assicurazioni sociali, Berna (Det føderale trygdekontor, Bern).».

4.39 **394 D 0604:** Beslutning nr. 153 av 7. oktober 1993 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 001, E 103-E 127) (EFT nr. L 244 av 19.9.1994, s. 22).

4.40 **394 D 0605:** Beslutning nr. 154 av 8. februar 1994 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 301, E 302, E 303) (EFT nr. L 244 av 19.9.1994, s. 123).

4.41 **395 D 0353:** Beslutning nr. 155 av 6. juli 1994 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 401-E 411) (EFT nr. L 244 av 5.9.1995, s. 1).

4.42 **395 D 0419:** Beslutning nr. 156 av 7. april 1995 om prioriteringsregler for trygd i forbindelse med sykdom og svangerskap og fødsel (EFT nr. L 249 av 17.10.1995, s. 41).

4.43 **396 D 0732:** Beslutning nr. 158 av 27. november 1995 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 201-E 215) (EFT nr. L 336 av 27.12.1996, s. 1).

4.44 **395 D 0512:** Beslutning nr. 159 av 3. oktober 1995 om endring av beslutning nr. 86 av 24. september 1973 om forretningsorden for og sammensetning av revisjonsutvalget for De europeiske fellesskaps administrative kommisjon for trygd for vandrearbeidere (EFT nr. L 294 av 8.12 1995, s. 38).

4.45 **396 D 0172:** Beslutning nr. 160 av 28. november 1995 om virkeområdet for artikkel 71 nr. 1 bokstav b) ii) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 med hensyn til rett til ytelser ved arbeidsløshet for arbeidstakere som ikke er grensearbeidere, og som under sitt seneste arbeid var bosatt på territoriet til en annen medlemsstat enn den kompetente stat (EFT nr. L 49 av 28.2.1996, s. 31).

4.46 **396 D 0249:** Avgjerd nr. 161 av 15. februar 1996 om refusjon frå den kompetente institusjonen i ein medlemsstat av utgifter som har kome på under eit opphald i ein annan medlemsstat, etter den framgangsmåten som er fastsett i artikkel 34 nr. 4 i forordning (EØF) nr. 574/72 (EFT nr. L 83 av 2.4.1996, s. 19).

4.47 **396 D 0554:** Beslutning nr. 162 av 31. mai 1996 om fortolkning av artikkel 14 nr. 1 og artikkel 14b nr. 1 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om den lovgivning som kommer til anvendelse på utsendte arbeidstakere (EFT nr. L 241 av 21.9.1996, s. 28).

4.48 **396 D 0555:** Avgjerd nr. 163 av 31. mai 1996 om tolking av artikkel 22 nr. 1 bokstav a) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 med omsyn til personar som får dialyse-eller oksygenbehandling (EFT nr. L 241 av 21.9.1996, s. 31).

4.49 **397 D 0533:** Beslutning nr. 164 av 27. november 1996 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 101 og E 102) (EFT nr. L 216 av 8.8.1997, s. 85).

4.50 **397 D 0823:** Beslutning nr. 165 av 30. juni 1997 om de blanketter som skal benyttes ved anvendelse av rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (E 128 og E 128 B) (EFT nr. L 341 av 12.12.1997, s. 61).

4.51 **398 D 0441:** Beslutning nr. 166 av 2. oktober 1997 om endring av blankett E 106 og E 109 (EFT nr. L 195 av 11.7.1998, s. 35).

4.52 **398 D 0442:** Beslutning nr. 167 av 2. desember 1997 om endring av beslutning nr. 146 av 10. oktober 1990 om fortolkningen av artikkel 94 nr. 9 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. L 195 av 11.7.1998, s. 35).

4.53 **398 D 0443:** Beslutning nr. 168 av 11. juni 1998 om endring av blankett E 121 og E 127 og oppheving av blankett E 122 (EFT nr. L 195 av 11.7.1998, s. 37).

4.54. **398 D 0444:** Beslutning nr. 169 av 11. juni 1998 om forretningsorden for og sammensetning av Den tekniske komité for databehandling under Den administrative kommisjon for trygd for vandrearbeidere (EFT nr. L 195 av 11.7.1998, s. 46).

4.55. **398 D 0565:** Beslutning nr. 170 av 11. juni 1998 om endring av beslutning nr. 141 av 17. oktober 1989 om utarbeiding av oversiktene fastsatt ved artikkel 94 nr. 4 og artikkel 95 nr. 4 i rådsforordning (EØF) nr. 574/72 av 21. mars 1972 (EFT nr. L 275, 10.10.1998, s. 40).

Del C: Rettsakter som medlemsstatene skal ta i betraktning

Medlemsstatene skal ta i betraktning innholdet i følgende rettsakter:

5.1 Rekommandasjon nr. 14 av 23. januar 1975 om utstedelse av blankett E 111 til utsendte arbeidere i utlandet (vedtatt av Den administrative kommisjon under dens 139. møte 23. januar 1975).

5.2 Rekommandasjon nr. 15 av 19. desember 1980 om fastsettelse av det språk som skal anvendes ved utstedelse av blanketter etter forordning (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72 (vedtatt av Den administrative kommisjon under dens 176. møte 19. desember 1980).

5.3 **385 Y 0016:** Rekommandasjon nr. 16 av 12. desember 1984 om inngåelse av avtaler i henhold til artikkel 17 i forordning (EØF) nr. 1408/71 (EFT nr. C 273 av 24.10.1985, s. 3).

5.4 **385 Y 0017:** Rekommandasjon nr. 17 av 12. desember 1984 om de statistiske opplysninger som skal inngis hvert år i forbindelse med Den administrative kommisjons utarbeiding av rapporter (EFT nr. C 273 av 24.10.1985, s. 3).

5.5 **386 Y 0018:** Rekommandasjon nr. 18 av 28. februar 1986 om den lovgivning som skal anvendes på arbeidsløse personer som utfører deltidsarbeid i en annen medlemsstat enn bostedsstaten (EFT nr. C 284 av 11.11.1986, s. 4).

5.6 **392 Y 0019:** Rekommandasjon nr. 19 av 24. november 1992 om bedret samarbeid mellom medlemsstatene ved anvendelsen av Fellesskapets regelverk (EFT nr. C 199 av 23.7.1993, s. 11).

5.7 **396 X 0592:** Rekommandasjon nr. 20 av 31. mai 1996 om bedret behandling og avregning av gjensidige refusjonskrav (EFT nr. L 259 av 12.10.1996, s. 19).

5.8 **397 Y 0304(01):** Rekommandasjon nr. 21 av 28. november 1996 om bruken av artikkel 69 nr. 1 bokstav a) i forordning (EØF) nr. 1408/71 på arbeidslause i følge med ektefelle som er sysselsatt i en annen medlemsstat enn den kompetente staten (EFT nr. C 67 av 4.3.1997, s. 3)

5.9. **380 Y 0609(03):** Ajourføring av medlemsstatenes erklæringer i henhold til artikkel 5 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere og deres familier som flytter innenfor Fellesskapet (EFT nr. C 139 av 9.6.1980, s. 1).

6.0 **381 Y 0613(01):** Erklæringer fra Hellas i henhold til artikkel 5 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere og deres familier som flytter innenfor fellesskapet (EFT nr. C 143 av 13.6.1981, s. 1).

6.1 **380 Y 0609(01):** Ajourføring av medlemsstatenes erklæringer i henhold til artikkel 5 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere og deres familier som flytter innenfor Fellesskapet (EFT nr. C 139 av 9.6.1980, s. 1).

6.2 **C/107/87/s. 1:** Medlemsstatenes erklæringer i henhold til artikkel 5 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet (EFT nr. C 107 av 24.4.1987, s. 1).

6.3 C/323/80/s. 1: Melding til Rådet fra regjeringene i Forbundsrepublikken Tyskland og Storhertugdømmet Luxembourg om en avtale inngått mellom disse to regjeringer om ulike trygdespørsmål i henhold til artikkel 8 nr. 2 og artikkel 96 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 av 14. juni 1971 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere og deres familier som flytter innenfor Fellesskapet (EFT nr. C 323 av 11.12.1980, s. 1).

6.4 L/90/87/s. 39: Erklæring fra Den franske republikk i henhold til artikkel 1 bokstav j) i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet (EFT nr. L 90 av 2.4.1987, s. 39).

Protokoll 1 til tillegg 2

Arbeidsløshetstrygd

Reglene som følger skal gjelde for arbeidsløshetstrygd for arbeidstakere med oppholdstillatelse med varighet på mindre enn ett år:

Kun arbeidstakere som har betalt avgift i Sveits i minimumsperioden som kreves etter forbundslov om obligatorisk arbeidsløshetstrygd og dagpenger ved insolvens (loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité - LACI)^[5], og som oppfyller de øvrige vilkårene for stønad ved arbeidsløshet, skal ha rett til slik stønad fra arbeidsløshetstrygden etter de vilkår som er fastsatt ved lov.

En del av avgifter ilagt for arbeidstakere som ikke har betalt avgift i en periode av så lang varighet at det gis rett til stønad ved arbeidsløshet i Sveits i henhold til nr. 1.1, skal tilbakebetales til deres hjemstat i samsvar med bestemmelsene i nr. 1.3 som tilskudd til utgifter til stønader som ytes til slike arbeidstakere ved full arbeidsløshet; arbeidstakerne skal da ikke ha noen rett til stønad ved full arbeidsløshet i Sveits. De skal imidlertid ha rett til dagpenger ved dårlig vær og dersom arbeidsgiveren blir insolvent. Stønad ved full arbeidsløshet skal ytes av hjemstaten, forutsatt at den berørte arbeidstaker stiller seg til rådighet for arbeid der. Det skal tas hensyn til trygdetid fullført i Sveits som om det dreide seg om trygdetid fullført i hjemstaten.

Den del av avgifter ilagt for arbeidstakere nevnt i nr. 1.2, skal tilbakebetales på årlig basis i samsvar med følgende bestemmelser:

De totale avgifter for slike arbeidstakere skal utregnes per stat på grunnlag av antall ansatte arbeidstakere per år og de gjennomsnittlige årlige avgifter innbetalt for hver arbeidstaker (arbeidsgivers og arbeidstakers bidragsandeler).

Av det utregnede beløpet skal en del, tilsvarende den relative andel som stønad ved arbeidsløshet prosentvis utgjør av samtlige ytelser nevnt i nr. 1.2, tilbakebetales til arbeidstakerens hjemstat, og en del skal tilbakeholdes av Sveits med henblikk på senere ytelser.^[6]

Sveits skal hvert år framlegge en oppgave over tilbakebetalte avgifter. Dersom hjemstatene ber om det, skal oppgaven inneholde grunnlaget for utregningen og tilbakebetalte beløp. Hjemstatene skal hvert år underrette Sveits om antallet mottakere av stønad ved arbeidsløshet nevnt i nr. 1.2.

Nr. 1.2 første punktum og nr. 1.3 kommer ikke til anvendelse for Liechtenstein.

Artikkel 9 i Konvensjon om arbeidsløshetstrygd mellom Sveits og Liechtenstein av 15. januar 1979 får fortsatt anvendelse.

Ordningene etter nr. 1 og 2 skal gjelde for en periode på sju år fra den dag denne konvensjon trer i kraft. Dersom en medlemsstat ved slutten av sjuårsperioden får vanskeligheter med å avslutte ordningen med tilbakebetaling av avgifter, eller dersom Sveits får vanskeligheter med sammenleggingsordningene, kan saken henvises av enhver medlemsstat til arbeidsgruppen for trygd nevnt i artikkel 14 i vedlegget.

Pleiestønad

Pleiestønad etter forbundslov om alders- og etterlattetrygd (loi fédérale sur l'assurance-vieillesse et survivants) og forbundslov om uføretrygd (loi fédérale sur l'assurance-invalidité) skal, etter vedtak i Rådet, fastsettes i teksten til tillegg 2 til vedlegget i vedlegg IIa til forordning nr. 1408/71, så snart endringen av disse rettsaktene, som fastsetter at slike ytelser utelukkende skal finansieres av offentlige myndigheter, får virkning.

Yrkesbaserte stønadsordninger for alders-, etterlatte- og uførepensjon

Uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 10 nr. 2 i rådsforordning (EØF) nr. 1408/71, skal opptjente ytelser etter forbundslov om fri bevegelighet for yrkesbaserte stønadsordninger for alders-, etterlatte- og uførepensjon (loi fédérale sur le libre passage dans la prévoyance professionnelle vieillesse, survivants et invalidité) av 17. desember 1993 på anmodning bli utbetalt til arbeidstakere eller selvstendig næringsdrivende som ønsker å forlate Sveits for godt, og som i henhold til avdeling II i forordningen ikke lenger vil være undergitt sveitsisk lovgivning, forutsatt at de forlater Sveits innen fem år etter at vedlegget er trådt i kraft.

Protokoll 2 til tillegg 2

Del A og B i tillegg 2 får anvendelse på forbindelsene mellom Liechtenstein og Sveits på de vilkår som er angitt i denne protokoll:

Obligatorisk trygd etter syketrygdordningen.

Personer bosatt i en av de to statene er undergitt lovbestemmelser om obligatorisk syketrygd i bostedsstaten, dersom:

de har inntektsgivende arbeid og dermed er undergitt de lovbestemmelser som gjelder for andre trygdeordninger i en av de to statene,

de, i henhold til avdeling III i kapittel I i forordningen, er undergitt lovgivningen i en av de to statene med rett til å motta eller kreve en pensjon,

de mottar stønad ved arbeidsløshet fra en av de to statene,

de er medlemmer av familien til en person som er undergitt bestemmelsene om obligatorisk syketrygd i en av de to statene i henhold til bokstav a) til c).

Forpliktelsen til å være trygdet under dagpengeordningen bestemmes av den lovgivning som kommer til anvendelse for en person i kraft av hans eller hennes inntektsgivende arbeid.

Arbeidstakere som i henhold til nr. 1.1 bokstav a) er undergitt sveitsiske bestemmelser, og som er undergitt bestemmelser i Liechtenstein under henvisning til nr. 1.2, har rett til tilskudd fra sin arbeidsgiver i Liechtenstein tilsvarende den andel arbeidsgivere der må betale i

trygdeavgift for sine arbeidstakere som er medlemmer av Liechtensteins obligatoriske syketrygdordning.

Artikkel 20 i forordningen får tilsvarende anvendelse på grensearbeidere som i henhold til nr. 1.1 bokstav a) er undergitt obligatorisk syketrygd i bostedsstaten.

Barnetillegg og pensjon til barn som har mistet en av eller begge foreldrene fra ordninger for alders-, etterlatte og uføretrygd Avdeling III kapittel 3 i forordningen får anvendelse på:

økninger og tillegg i pensjoner for barn, når pensjonsmottakeren mottar alders- eller uførestønad utelukkende i samsvar med lovgivningen i Liechtenstein og Sveits,

pensjon til barn som har mistet en av eller begge foreldrene, unntatt de som tilkjennes etter trygdeordninger for yrkesskade og yrkessykdom, dersom den avdøde arbeidstakeren eller selvstendig næringsdrivende utelukkende var undergitt lovgivningen i Liechtenstein og Sveits.

Arbeidsløshetsstrygd En arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende helt uten arbeid som i henhold til artikkel 69 nr. 1 i forordningen oppfyller vilkårene for rettigheter i samsvar med lovgivningen i én stat, og som flytter til den andre staten for å finne arbeid, vil som et avvik fra artikkel 70 nr. 1 første punktum motta stønad fra den kompetente institusjon i den førstnevnte staten og være undergitt statens kontrollbestemmelser.

Protokoll 3 til tillegg 2

Del A og B i tillegg 2 får anvendelse på forbindelsene mellom Norge og Sveits på de vilkår som er angitt i denne protokoll:

Avdeling III kapittel 3 i forordningen får anvendelse på :

økninger og tillegg i pensjoner for barn, når pensjonsmottakeren mottar alders- eller uførestønad utelukkende i samsvar med lovgivningen i Norge og Sveits,

pensjon til barn som har mistet en av eller begge foreldrene, unntatt de som tilkjennes etter trygdeordninger for yrkesskade og yrkessykdom, dersom den avdøde arbeidstakeren eller selvstendig næringsdrivende utelukkende var undergitt lovgivningen i Norge og Sveits.

Tillegg 3

Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (vitnemål, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis). (Art. 22).

Medlemsstatene er enige om å anvende de fellesskapsrettsakter om gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner som det er henvist til, slik de er tatt inn i EØS-avtalen og i avtalen mellom Sveits og EF om fri bevegelighet for personer, og som gjelder 21. juni 1999 og som endret ved del A i dette tillegg, eller bestemmelser som tilsvarer slike rettsakter.

Med henblikk på anvendelse av bestemmelsene i dette tillegg skal medlemsstatene ta hen syn til fellesskapsrettsaktene som det er vist til i eller som er endret ved del B i dette tillegg, slik de er tatt inn i EØS-avtalen og i avtalen mellom Sveits og EU om fri bevegelighet for personer, og som gjelder 21. juni 1999.

Ordet «medlemsstater» i rettsaktene, som det vises til i del A i dette tillegg, skal anses å gjelde medlemsstatene i denne konvensjon.

Del A - Henvisninger til rettsakter

A. Generell ordning

389 L 0048: Rådsdirektiv 89/48/EØF av 21. desember 1988 om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet (EFT nr. L 19 av 24.1.1989, s. 16),

392 L 0051: Rådsdirektiv 92/51/EØF av 18. juni 1992 om annen generelle ordning for godkjenning av yrkeskompetansegivende utdanning som supplement til direktiv 89/48/EØF (EFT L 209 av 24.7.1992, s. 25), endret ved,

394 L 0038: Kommisjonsdirektiv 94/38/EF av 26. juli 1994 om endring av vedlegg C og D til rådsdirektiv 92/51/EØF om annen generelle ordning for godkjenning av yrkeskompetansegivende utdanning som supplement til direktiv 89/48/EØF (EFT L 217 av 23.8.1994, s. 8),

395 L 0043: Kommisjonsdirektiv 95/43/EF av 20. juli 1995 om endring av vedlegg C og D til rådsdirektiv 92/51/EØF om annen generelle ordning for godkjenning av yrkeskompetansegivende utdanning som supplement til direktiv 89/48/EØF (EFT L 184 av 3.8.1995, s. 21),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltredelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1),

397 L 0038: Kommisjonsdirektiv 97/38/EF av 20. juni 1997 om endring av vedlegg C til rådsdirektiv 92/51/EØF om annen generelle ordning for godkjenning av yrkeskompetansegivende utdanning som supplement til direktiv 89/48/EØF (EFT L 184 av 3.8.1997, s. 31).

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

I) Følgende skal tilføyes i vedlegg C (oversikt over utdannings-alternativer med særegen struktur omhandlet under II) i artikkel 1 bokstav a) første ledd annet strekpunkt):

I avsnitt «2. Håndverksmesterutdanning (Mester/Meister/Maître) som innebærer utdanning innenfor fagområder som ikke omfattes av direktivene oppført i vedlegg A» tilføyes følgende:

«I Norge

utdanning til:

«anleggsgartner»,

«tanntekniker». Disse fagområdene har en samlet utdannings- og opplæringstid på minst 14 år, hvorav minst fem år innenfor en strukturert utdanningsordning inndelt i en lærlingetid av minst tre års varighet, delvis på en arbeidsplass og delvis på en fagskole, og en periode av to års varighet med yrkesrettet praksis, som avsluttes med en mesterprøve i vedkommende håndverksfag, og som gir rett til å utdanne lærlinger og benytte tittelen «Mester».

I avsnitt «3. Maritime yrker» tilføyes følgende:

Under bokstav «a) sjøtransport»:

«I Island

utdanning til:

skipsfører («skipstjóri»),

styrmann («styrimaður»),

understyrmann («undirstyrimaður»),

førstemaskinist («vélstjóri 1. stigs»).

I Norge

utdanning til:

«skipsfører»,

«overstyrmann»,

«kystskipper»,

«styrmann»,

«maskinsjef»,

«1. maskinist»,

«enemaskinist»,

«maskinoffiser», som innebærer

i Island, ni eller ti års grunnskoleutdanning etterfulgt av to års fartstid, supplert med tre års spesialisert yrkesopplæring (fem år for førstemaskinist),

i Norge, ni års grunnskoleutdanning etterfulgt av tre års grunnleggende opplæring og fartstid (to og et halvt år for maskinsjef, førstemaskinist, enemaskinist, maskinoffiser) supplert med,

ett års spesialisert yrkesopplæring for styrmenn,

to års spesialisert yrkesopplæring for de øvrige,

samt ytterlige fartstid som er godkjent etter STCW-konvensjonen (Den internasjonale konvensjon om normer for opplæring, sertifikater og vakthold for sjøfolk, 1978).

I Norge

utdanning til:

«elektro-automasjonstekniker/skipselektriker»,

som innebærer ni års grunnskoleutdanning etterfulgt av to års grunnleggende opplæring, supplert med ett års yrkeserfaring og fartstid og ett års spesialisert yrkesopplæring»

Under bokstav «b) Havfiske»:

«I Island

utdanning til:

skipsfører («skipstjóri»),

styrmann («styrimaður»),

understyrmann («undirstyrimaður»),

som innebærer ni eller ti års grunnskoleutdanning etterfulgt av to års fartstid, supplert med to års spesialisert yrkesopplæring som avsluttes med en eksamen som er godkjent etter Torremolinos konvensjonen (Den internasjonale konvensjon om fiskefartøyers sikkerhet, 1977).

Under ny bokstav «c) Personell til mobile boreplattformer»:

«I Norge

utdanning til:

«plattformsjef»,

«stabilitetssjef»,

«kontrollromoperatør»,

«teknisk sjef»,

«teknisk assistent»,

som innebærer ni års grunnskoleutdanning etterfulgt av to års grunnleggende opplæring, supplert med minst ett års tjeneste på anlegg til sjøs, og

ett års spesialisert yrkesopplæring for kontrollromsoperatører,

to og et halvt års spesialisert yrkesopplæring for de øvrige».

I avsnitt «4. Tekniske yrker» tilføyes følgende:

«I Liechtenstein

utdanning til:

formuesforvalter («Treuhänder»). Utdanningens varighet, nivå og krav:

Utdanningen innebærer ni års obligatorisk grunnskole og - med mindre vedkommende har eksamen fra videregående skole - tre års merkantil lærlingetid med praktisk opplæring innenfor et foretak, mens de nødvendige teoretiske kunnskaper og allmennutdanning gis av en yrkesrettet skole, som samlet fører fram til en nasjonal eksamen (Nasjonalt eksamensbevis for egnethet som handelsfunksjonær).

Etter tre år med praktisk yrkeserfaring i et foretak kombinert med ytterligere fire års teoretisk utdanning, som kan utføres samtidig, kan vedkommende avlegge eksamen for å få tildelt nasjonalt diplom, som fører fram til ovennevnte yrkestittel.

Den samlede utdanningens varighet er vanligvis på mellom 16 og 19 år.

Forskrifter:

Yrket er regulert av nasjonal lov. Kandidaten kan fritt velge på hvilken måte vedkommende ønsker å forberede seg til denne eksamen (yrkerettede skoler, privatskoler, fjernundervisning), revisor («Wirtschaftsprüfer»).

Utdanningens varighet, nivå og krav:

Utdanningen bygger på ni års obligatorisk grunnskole etterfulgt av tre års merkantil lærlingetid med praktisk opplæring innenfor et foretak, mens de nødvendige teoretiske kunnskaper og allmennutdanning gis av en yrkesrettet skole.

Etter ytterligere tre år med praktisk yrkeserfaring i et foretak og ytterligere fem års teoretisk utdanning, som kan utføres samtidig gjennom fjernundervisning, kan vedkommende avlegge eksamen for å få tildelt nasjonalt diplom, som fører fram til ovennevnte yrkestittel.

Den samlede utdanningens varighet er på mellom 17 og 18 år. Kandidater som har skaffet seg praktisk yrkeserfaring i utlandet, trenger bare fremlegge bevis på ytterligere ett års praktisk yrkeserfaring i Liechtenstein.

Forskrifter:

Yrket er regulert av nasjonal lov.

II) Tilføelsene til vedlegg C oppført under I) må sammenholdes med listen i vedlegg II i kommisjonsdirektiv 95/43/EF, endret ved kommisjonsdirektiv 97/38/EF og som tatt inn i EØS-avtalen og avtalen mellom Sveits og EF om fri bevegelighet for personer.

III) Den sveitsiske listen som gjelder vedlegg C og D i direktiv 92/51/EØF vil bli satt opp i forbindelse med gjennomføringen av denne konvensjon.

B. Juridiske yrker

377 L 0249: Rådsdirektiv 77/249/EØF av 22. mars 1977 med henblikk på å lette den faktiske gjennomføring av advokaters adgang til å yte tjenester (EFT nr. L 78 av 26.3.1977, s. 17), endret ved:

1 79 H: Akt om tiltredelsesvilkårene og tilpasningen av traktatene -Republikken Hellas' tiltredelse (EFT nr. L 291 av 19.11.1979, s. 91),

1 85 I: Akt om tiltredelsesvilkårene og tilpasningen av traktatene - Kongeriket Spanias og Republikken Portugals tiltredelse (EFT nr. L 302 av 15.11.1985, s. 160),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltredelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1),

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i artikkel 1 nr. 2:

«I Island:	«Lögmáður»,
I Liechtenstein:	«Rechtsanwalt»,
I Norge:	«Advokat»,

<i>I Sveits:</i>	«Avocat/Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech/Avvocato».«.
------------------	--

C. Medisinsk og paramedisinsk virksomhet

381 L 1057: Rådsdirektiv 81/1057/EØF av 14. desember 1981 som utfyller direktiv 75/362/EØF, 77/452/EØF, 78/686/EØF og 78/1026/EØF om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for henholdsvis leger, sykepleiere i alminnelig sykepleie, tannleger og veterinærer med hensyn til ervervede rettigheter (EFT nr. L 385 av 31.12.1981, s. 25).

Leger

393 L 0016: Rådsdirektiv 93/16/EØF av 5. april 1993 om å lette den frie bevegelighet for leger og om gjensidig godkjenning av deres diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis (EFT L 165 av 7.7.1993, s. 1), endret ved:

398 L 0021: Kommisjonsdirektiv 98/21/EF av 8. april 1998 om endring av rådsdirektiv 93/16/EØF om å lette den frie bevegelighet for leger og om gjensidig godkjenning av deres diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis (EFT L 119 av 22.4.1998, s. 15),

398 L 0063: Kommisjonsdirektiv 98/63/EF av 3. september 1998 om endring av rådsdirektiv 93/16/EØF om å lette den frie bevegelighet for leger og om gjensidig godkjenning av deres diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis (EFT L 253 av 15.9.1998, s. 24),

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

I) Følgende skal tilføyes i artikkel 3:

«m)	<i>I Island:</i>
	«próf í læknisfræði frá læknadeild Háskóla Íslands» (diplom fra det medisinske fakultet ved Islands universitet) og bevis for fullført turnustjeneste som lege, utstedt av vedkommende myndigheter,
n)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv får anvendelse og som er oppført i denne artikkel, vedlagt et bevis for fullført turnustjeneste som lege utstedt av vedkommende myndighet
o)	<i>I Norge:</i>
	«bevis for bestått medisinsk embetseksamen» utstedt av et universitets medisinske fakultet og attest for fullført turnustjeneste som lege utstedt av vedkommende offentlige helsemyndigheter,
p)	<i>I Sveits:</i>
	«titulaire du diplôme fédéral de médecin»
	«Eidgenössisch diplomierter Arzt»
	«titolare di diploma federale di medico»
	(diplom for doktor i medisin) utstedt av det føderale innenriksdepartement».

II) Følgende skal tilføyes i artikkel 5 nr. 2:

--

«I Island:
«sérfræðileyfi» bevis for spesialist i medisin) utstedt av helsedepartementet,
I Liechtenstein:
diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv får anvendelse, og som er oppført i denne artikkel, vedlagt et bevis for fullført turnustjeneste som lege utstedt av vedkommende myndigheter,
I Norge:
«bevis for tillatelse til å benytte spesialisttittelen» utstedt av vedkommende myndigheter,
I Sveits:
«spécialiste»
«Facharzt»
«specialista»
utstedt av det føderale innenriksdepartement».

III) Følgende underavsnitt skal tilføyes de strekpunkter i artikkel 5 nr. 3 som er angitt nedenfor:

<i>anestesiologi:</i>	
«Island:	svæfinga- og gjörgæslulækniðfræði
Liechtenstein:	Anästhesiologie
Norge:	anestesiologi
Sveits:	anesthésiologie
	Anästhesiologie
	anestesiologia,»,
<i>generell kirurgi:</i>	
«Island:	skurðlækningar
Liechtenstein:	Chirurgie
Norge:	generell kirurgi
Sveits:	chirurgie
	Chirurgie
	chirurgia,»,
<i>nevrokirurgi:</i>	
«Island:	taugaskurðlækningar
Liechtenstein:	Neurochirurgie
Norge:	nevrokirurgi
Sveits:	neurochirurgie
	Neurochirurgie
	neurochirurgia,»,
<i>fødselshjelp og kvinnesykdommer:</i>	
«Island:	fæðingar- og kvenlækningar

Liechtenstein:	Gynäkologie und Geburtshilfe
Norge:	fødselshjelp og kvinnesykdommer
Sveits:	gynécologie et obstétrique
	Gynäkologie und Geburtshilfe
	ginecologia e ostetricia,»
<i>indremedisin:</i>	
«Island:	lyflækningar
Liechtenstein:	Innere Medizin
Norge:	indremedisin
Sveits:	médecine interne
	Innere Medizin
	medicina interna,»
<i>øyesykdommer:</i>	
«Island:	augnlækningar
Liechtenstein:	Augenheilkunde
Norge:	øyesykdommer
Sveits:	ophtalmologie
	Ophthalmologie
	oftalmologia,»
<i>øre-nese-halssykdommer:</i>	
«Island:	háls-, nef- og eyrnalækningar
Liechtenstein:	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten
Norge:	øre-nese-halssykdommer
Sveits:	oto-rhino-laryngologie
	Oto-Rhino-Laryngologie
	otorinolaringoiatria,»
<i>barnesykdommer:</i>	
«Island:	barnalækningar
Liechtenstein:	Kinderheilkunde
Norge:	barnesykdommer
Sveits:	pédiatrie
	Kinder- und Jugendmedizin
	pediatria,»
<i>lungesykdommer:</i>	
«Island:	lungnalækningar
Liechtenstein:	Lungenkrankheiten
Norge:	lungesykdommer
Sveits:	pneumologie

	Pneumologie
	pneumologia,»
<i>urologi:</i>	
«Island:	þvagfæraskurðlækningar
Liechtenstein:	Urologie
Norge:	urologi
Sveits:	urologie
	Urologie
	urologia,»
<i>ortopedisk kirurgi:</i>	
«Island:	bæklunarskurðlækningar
Liechtenstein:	Orthopädische Chirurgie
Norge:	ortopedisk kirurgi
Sveits:	chirurgie orthopédique
	Orthopädische Chirurgie
	chirurgia ortopedica,»
<i>patologi:</i>	
«Island:	vefjameinafræði
Liechtenstein:	Pathologie
Norge:	patologi
Sveits:	pathologie
	Pathologie
	patologia,»
<i>nevrologi:</i>	
«Island:	taugalækningar
Liechtenstein:	Neurologie
Norge:	nevrologi
Sveits:	neurologie
	Neurologie
	neurologia,»
<i>psykiatri:</i>	
«Island:	geðlækningar
Liechtenstein:	Psychiatrie und Psychotherapie
Norge:	psykiatri
Sveits:	psychiatrie et psychothérapie
	Psychiatrie und Psychotherapie
	psichiatria e psicoterapia.«.

IV) Følgende underavsnitt skal tilføyes de strekpunkter i artikkel 7 nr. 2 som er angitt nedenfor:

<i>medisinsk mikrobiologi:</i>	
«Island:	syklafræði
Norge:	medisinsk mikrobiologi,»
<i>klinisk kjemi:</i>	
«Island	klínísk lífefnafræði
Norge:	klinisk kjemi,»
<i>immunologi og transfusjonsmedisin:</i>	
«Island:	ónæmisfræði
Norge:	immunologi og transfusjonsmedisin,»
<i>plastikkirurgi:</i>	
«Island:	lytalækningar
Norge:	plastikkirurgi
Sveits:	chirurgie plastique et reconstructive
	Plastische und Wiederherstellungschirurgie
	chirurgia plastica e ricostruttiva,»
<i>thoraxkirurgi:</i>	
«Island:	brjóstholsskurðlækningar
Norge:	thoraxkirurgi
Sveits:	chirurgie cardiaque et vasculaire thoracique
	Herz- und thorakale Gefässchirurgie
	chirurgia del cuore e dei vasi toracici,»
<i>barnekirurgi:</i>	
«Island:	barnaskurðlækningar
Norge:	barnekirurgi
Sveits:	chirurgie pédiatrique
	Kinderchirurgie
	chirurgia pediatrica,»
<i>karkirurgi:</i>	
«Island:	æðaskurðlækningar
Norge:	karkirurgi,»
<i>hjertesykdommer:</i>	
«Island:	hjartalækningar
Norge:	hjertesykdommer
Sveits:	cardiologie

	Kardiologie
	cardiologia,»
<i>fordøyelsessykdommer:</i>	
«Island:	meltingarlækningar
Norge:	fordøyelsessykdommer
Sveits:	gastro-entérologie
	Gastroenterologie
	gastroenterologia,»
<i>revmatologi:</i>	
«Island:	gigtlækningar
Liechtenstein:	Rheumatologie
Norge:	revmatologi
Sveits:	rhumatologie
	Rheumatologie
	reumatologia,»
<i>blodsykdommer:</i>	
«Island:	blóðmeinafræði
Norge:	blodsykdommer
Sveits :	hématologie
	Hämatologie
	ematologia,«
<i>endokrinologi:</i>	
«Island:	efnaskipta- og innkirtlalækningar
Norge:	endokrinologi
Sveits:	endocrinologie-diabétologie
	Endocrinologie-Diabetologie
	endocrinologia-diabetologia,»
<i>fysikalsk medisin og rehabilitering:</i>	
«Island:	orku- og endurhæfingarlækningar
Liechtenstein:	Physikalische Medizin und Rehabilitation
Norge:	fysikalsk medisin og rehabilitering
Sveits:	médecine physique et réadaptation
	Physikalische Medizin und Rehabilitation
	medicina fisica e riabilitazione,»
<i>hudsykdommer og veneriske sykdommer:</i>	
«Island:	húð- og kynsjúkdómalækningar

Liechtenstein:	Dermatologie und Venereologie
Norge:	hudsykdommer og veneriske sykdommer
Sveits:	dermatologie et vénéréologie
	Dermatologie und Venerologie
	dermatologia e venereologia,»
<i>radiologi:</i>	
«Island:	geislalækningar
Norge:	radiologi,»
<i>diagnostisk radiologi:</i>	
«Island	geislagreining
Liechtenstein	Medizinische Radiologie
Sveits:	radiologie médicale/radio-diagnostic
	Medizinische Radiologie/Radiodiagnostik
	radiologia medica/radiodiagnostica,»
<i>onkologi:</i>	
«Norge:	onkologi
Sveits:	radiologie médicale/radio-oncologie
	Medizinische Radiologie/Radio-Onkologie
	radiologia medica/radio-oncologia,»
<i>tropemedisin:</i>	
«Sveits:	médecine tropicale
	Tropenmedizin
	medicina tropicale,»
<i>barne- og ungdomspsykiatri:</i>	
«Island:	barna- og unglingageðlækningar
Liechtenstein:	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie
Norge:	barne- og ungdomspsykiatri
Sveits:	psychiatrie et psychothérapie d'enfants et d'adolescents
	Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie
	psichiatria e psicoterapia infantile e dell'adolescenza,»
<i>geriatri:</i>	
«Island:	öldrunarlækningar

Liechtenstein:	Geriatric
Norge:	geriatri,»
<i>nyresykdommer:</i>	
«Island:	nýrnalækningar
Norge:	nyresykdommer
Sveits:	néphrologie
	Nephrologie
	nefralogia,»
<i>infeksjonssykdommer:</i>	
«Island:	smitsjúkdómar
Norge:	infeksjonssykdommer,»
<i>samfunnsmedisin:</i>	
«Island:	félagslækningar
Liechtenstein:	Prävention und Gesundheitswesen
Norge:	samfunnsmedisin
Sveits:	prévention et santé publique
	Prävention und Gesundheitswesen
	prevenzione e salute pubblica,»
<i>klinisk farmakologi:</i>	
«Island:	lyfjafræði
Norge:	klinisk farmakologi,»
<i>yrkesmedisin:</i>	
«Island:	atvinnulækningar
Norge:	yrkesmedisin
Sveits:	médecine du travail
	Arbeitsmedizin
	medicina del lavoro,»
<i>allergologi:</i>	
«Island:	ofnæmislækningar
Sveits:	allergologie et immunologie clinique
	Allergologie und klinische Immunologie
	allergologia e immunologia clinica,»
<i>gastroenterologisk kirurgi:</i>	
«Norge:	gastroenterologisk kirurgi,»
<i>kjevekirurgi og munnhulesykdommer (grunnutdannelse som lege og som tannlege):</i>	
«Liechtenstein:	Kieferchirurgie
Norge:	kjevekirurgi og munnhulesykdommer

Sveits:	chirurgie maxillo-faciale
	Kiefer- und Gesichtschirurgie
	chirurgia mascello-facciale,»
nukleærmedisin:	
«Sveits:	radiologie médicale/médecine nucléaire
	Medizinische Radiologie/Nuklearmedizin
	radiologia medica/medicina nucleare.».

Sykepleiere

377 L 0452: Rådskdirektiv 77/452/EØF av 27. juni 1977 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for sykepleiere i alminnelig sykepleie, herunder tiltak som skal lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. L 176 av 15.7.1977, s. 1), endret ved:

1 79 H: Akt om tiltredelsesvilkårene -Republikken Hellas' tiltredelse (EFT nr. L 291 av 19.11.1979, s. 91),

1 85 I: Akt om tiltredelsesvilkårene - Kongeriket Spanias og Republikken Portugals tiltredelse (EFT nr. L 302 av 15.11.1985, s. 160),

389 L 0594: Rådskdirektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19),

389 L 0595: Rådskdirektiv 89/595/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 30),

390 L 0658: Rådskdirektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltredelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1), Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i artikkel 1 nr. 2:«*I Island:* «hjúkrunarfræðingur» *I Liechtenstein:* «Krankenschwester - Krankenpfleger» *I Norge:* «offentlig godkjent sykepleier» *I Sveits:* «infirmière, infirmier», «Krankenschwester, Krankenpfleger», «infermiera, infermiere».«.

Følgende skal tilføyes i artikkel 3:

«o)	<i>I Island:</i>
	«próf í hjúkrunarfræðum eða hjúkrunarpróf». (eksamen i sykepleie) godkjent av vedkommende myndigheter,
p)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og som er oppført i denne artikkel,
q)	<i>I Norge:</i>
	«bevis for bestått sykepleiereksamen» utstedt av en sykepleierhøyskole,

r)	<i>I Sveits:</i>
	«infirmière diplômée en soins généraux, infirmier diplômé en soins généraux»,
	«diplomierte Krankenschwester in allgemeiner Krankenpflege, diplomierter Krankenpfleger in allgemeine Krankenpflege»,
	«infermiera diplomata in cure generali, infermiere diplomato in cure generali»
	diplom i alminnelig sykepleie utedt av Conférence des directeurs cantonaux des affaires sanitaires (cds).

377 L 0453: Rådsdirektiv 77/452/EØF av 27. juni 1977 om samordning av lover og forskrifter om virksomhet som sykepleier i alminnelig sykepleie (EFT nr. L 176 av 15.7.1977, s. 8), endret ved:

389 L 0595: Rådsdirektiv 89/595/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 30).

Tannleger

378 L 0686: Rådsdirektiv 78/686/EØF av 25. juli 1978 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for tannleger, herunder tiltak for å lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. L 233 av 24.8.1978, s. 1), endret ved:

1 79 H: Akt om tiltrædelsesvilkårene - Republikken Hellas' tiltrædelse (EFT nr. L 291 av 19.11.1979, s. 91),

1 85 I: Akt om tiltrædelsesvilkårene - Kongeriket Spanias og Republikken Portugals tiltrædelse (EFT nr. L 302 av 15.11.1985, s. 160),

389 L 0594: Rådsdirektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19),

390 L 0658: Rådsdirektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltrædelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1),

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i artikkel 1:

«I Island:

«tannlæknir»,

I Liechtenstein:

«Zahnarzt»,

I Norge:

«tannlege»,

I Sveits:

«médecin-dentiste»,

«Zahnarzt»,

«medico-dentista».

Følgende skal tilføyes i artikkel 3:

«m)	<i>I Island:</i>
	«próf frá tannlæknadeild Háskóla Íslands» (diplom fra odontologisk fakultet ved Islands universitet),
n)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis tildelt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og som er oppført i denne artikkel, vedlagt bevis for fullført turnustjeneste utstedt av vedkommende myndigheter,
o)	<i>I Norge:</i>
	«bevis for bestått odontologisk embetseksamen» utstedt av et universitets odontologiske fakultet,
p)	<i>I Sveits:</i>
	«titulaire du diplôme fédéral de médecin-dentiste»,
	«eidgenössisch diplomierter Zahnarzt»,
	«titolare di diploma federale di medico-dentista»
	utstedt av det føderale innenriksdepartement

Følgende strekpunkter skal tilføyes under de nummer i artikkel 5 som er angitt nedenfor:

Kjeveortopedi: «*I Norge:*

«bevis for gjennomgått spesialistutdanning i kjeveortopedi» utstedt av et universitets odontologiske fakultet

I Sveits:

«diplôme fédéral d'orthodontiste»,

«Diplom als Kieferorthopäde»,

«diploma di ortodontista»

utstedt av det føderale innenriksdepartement.»

Oralkirurgi:

«*I Norge:*

«bevis for gjennomgått spesialistutdanning i oralkirurgi» utstedt av et universitets odontologiske fakultet.»

378 L 0687: Rådsdirektiv 78/687/EØF av 25. juli 1978 om samordning av lover og forskrifter om tannlegevirksomhet (EFT nr. L 233 av 24.8.1978, s. 10), endret ved

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltrædelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1).

Veterinærmedisin

378 L 1026: Rådsdirektiv 78/1026/EØF av 18. desember 1978 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for veterinærer, herunder tiltak for å lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. L 362 av 23.12.1978, s. 1), endret ved:

1 79 H: Akt om tiltrædelsesvilkårene - Republikken Hellas' tiltrædelse (EFT nr. L 291 av 19.11.1979, s. 91),

1 85 I: Akt om tiltrædelsesvilkårene - Kongeriket Spanias og Republikken Portugals tiltrædelse (EFT nr. L 302 av 15.11.1985, s. 160),

389 L 0594: Rådsdirektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19),

390 L 0658: Rådsdirektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltrædelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1).

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i artikkel 3:

«o)	<i>I Island:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og angitt i denne artikkel, vedlagt et bevis for gjennomført turnustjeneste utstedt av vedkommende myndigheter,
p)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og angitt i denne artikkel, vedlagt et bevis for gjennomført turnustjeneste utstedt av vedkommende myndigheter,
q)	<i>I Norge:</i>
	«eksamensbevis utstedt av Norges veterinærhøgskole for bestått veterinærmedisinsk embetseksamen» utstedt av Norges veterinærhøgskole,
r)	<i>I Sveits:</i>
	«titulaire du diplôme fédéral de vétérinaire»,
	«eidgenössisch diplomierter Tierarzt»,
	«titolare di diploma federale di veterinario»
	utstedt av det føderale innenriksdepartement.».

378 L 1027: Rådsdirektiv 78/1027/EØF av 18. desember 1978 om samordning av lover og forskrifter om veterinærvirksomhet (EFT nr. L 362 av 23.12.1978, s. 7), endret ved:

389 L 0594: Rådskonrektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19).

Jordmødre

380 L 0154: Rådskonrektiv 80/154/EØF av 21. januar 1980 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for jordmødre, herunder tiltak som skal lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. L 33 av 11.2.1980, s. 1), endret ved:

380 L 1273: Rådskonrektiv 80/1273/EØF av 22. desember 1980 (EFT nr. L 375 av 31.12.1980, s. 74),

1 85 I: Akt om tiltredelsesvilkårene og tilpasningen av traktatene - Kongeriket Spanias og Republikken Portugals tiltredelse (EFT nr. L 302 av 15.11.1985, s. 161),

389 L 0594: Rådskonrektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19),

390 L 0658: Rådskonrektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltredelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1).

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger::

Følgende skal tilføyes i artikkel 1:

«*I Island:*

«ljósmóðir»,

I Liechtenstein:

«Hebamme»,

I Norge:

«jordmor»,

I Sveits:

«sage-femme»,

«Hebamme»,

«levatrice».)».

Følgende skal tilføyes i artikkel 3:

m)	<i>I Island:</i>
	«embættispróf frá Háskola Íslands eða próf í ljósmóðurfræðum frá Ljósmaðraskóla Íslands» (diplom fra jordmorskolen i Island) godkjent av vedkommende myndigheter,

n)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og som er angitt i denne artikkel,
o)	<i>I Norge:</i>
	«bevis for bestått jordmoreksamen» utstedt av en jordmorhøyskole og et bevis for turnustjeneste utstedt av vedkommende offentlige helsemyndigheter
p)	<i>I Sveits:</i>
	«sage-femme diplômée»,
	«diplomerte Hebamme»,
	«levatrice diplomata»,
	diplom utstedt av Conférence des directeurs cantonaux des affaires sanitaires (cds).».

380 L 0155: Rådsdirektiv 80/155/EØF av 21. januar 1980 om samordning av lover og forskrifter om adgang til å starte og utøve jordmorvirksomhet (EFT nr. L 33 av 11.2.1980, s. 8), endret ved:

389 L 0594: Rådsdirektiv 89/594/EØF av 30. oktober 1989 (EFT nr. L 341 av 23.11.1989, s. 19).

Farmasi

385 L 0432: Rådsdirektiv 85/432/EØF av 16. september 1985 om samordning av lover og forskrifter om visse virksomheter på det farmasøytiske området (EFT nr. L 253 av 24.9.1985, s. 34),

385 L 0433: Rådsdirektiv 85/433/EØF av 16. september 1985 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis i farmasi, herunder tiltak for å lette den faktiske utøvelse av etableringsretten for visse virksomheter på det farmasøytiske området (EFT nr. L 253 av 24.9.1985, s. 37), endret ved:

385 L 0584: Rådsdirektiv 85/584/EØF av 20. desember 1985 (EFT nr. L 372 av 31.12.1985, s. 42),

390 L 0658: Rådsdirektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltrædelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1). Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger: Følgende skal tilføyes på slutten av artikkel 4:

«m)	<i>I Island:</i>
	«próf frá Háskóla Íslands í lyfjafræði» (diplom i farmasi fra universitetet i Island),
n)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og er angitt i denne artikkel, vedlagt et bevis for fullført turnustjeneste utstedt av vedkommende myndigheter;
o)	<i>I Norge:</i>

	«bevis for bestått cand.pharm. eksamen» utstedt av et universitetsfakultet,
p)	<i>I Sveits:</i>
	«titulaire du diplôme fédéral de pharmacien»,
	«eidgenössisch diplomierter Apotheker»,
	«titolare di diploma federale di farmacista»
	(diplom i farmasi) utstedt av det føderale innenriksdepartement.».

D. Arkitektur

385 L 0384: Rådsdirektiv 85/384/EØF av 10. juni 1985 om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis innen arkitektvirksomhet, herunder tiltak som skal lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. L 223 av 21.8.1985, s. 15), endret ved:

385 L 0614: Rådsdirektiv 85/614/EØF av 20. desember 1985 (EFT nr. L 376 av 31.12.1985, s. 1),

386 L 0017: Rådsdirektiv 86/17/EØF av 27. januar 1986 (EFT nr. L 27 av 1.2.1986, s. 71),

390 L 0658: Rådsdirektiv 90/658/EØF av 4. desember 1990 (EFT nr. L 353 av 17.12.1990, s. 73),

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltredelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1).

Direktivets bestemmelser skal for denne konvensjonens formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i artikkel 11:

«l)	<i>I Island:</i>
	diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis utstedt i en annen stat der dette direktiv kommer til anvendelse og som er oppført i denne artikkel, vedlagt et bevis for fullført praktisk utdanning utstedt av vedkommende myndigheter,
m)	<i>I Liechtenstein:</i>
	diplomer fra ingeniørhøgskolen «Fachhochschule» (Dipl.-Arch. (FH)),
n)	<i>I Norge:</i>
	- diplomer (sivilarkitekt) utstedt av Norges teknologiske høgskole ved Universitetet i Trondheim, Arkitekthøgskolen i Oslo og Arkitekthøgskolen i Bergen;
	- bevis for medlemskap i «Norske Arkitekters Landsforbund» (NAL) dersom de aktuelle personer har fått sin utdanning i en stat der dette direktiv kommer til anvendelse,
o)	<i>I Sveits:</i>
	- diplomer utstedt av de føderale polytekniske høyskoler (Eidgenössische Technische Hochschulen, Politecnici Federal (arch.dipl.EPF, dipl.Arch.ETH, arch.dipl.PF)),
	- diplomer utstedt av arkitektskolen ved universitetet i Genève (Ecole d'architecture de l'Université de Genève: architecte diplômé EAUG),
	- autorisasjonsbevis fra Fondation des registres suisses des ingénieurs, des architectes et

des techniciens, Stiftung der Schweizerischen Register der Ingenieure, der Architekten und der Techniker, Fondazione dei Registri svizzeri degli ingegneri, degli architetti e dei tecnici (REG): architecte REG A, Architekt REG A, architetto REG A.».
--

Bestemmelsene i artikkel 15 kommer ikke til anvendelse.

E. Handel og mellommenn Handel med og distribusjon av giftige stoffer

374 L 0556: Rådsdirektiv 74/556/EØF av 4. juni 1974 om nærmere regler for overgangstiltak for virksomhet innen handel med og distribusjon av giftige stoffer samt virksomhet som medfører yrkesmessig bruk av slike stoffer, herunder formidlervirksomhet (EFT nr. L 307 av 18.12.1974, s. 1),

374 L 0557: Rådsdirektiv 74/557/EØF av 4. juni 1974 om gjennomføring av etableringsadgang og adgang til å yte tjenester for selvstendig virksomhet og formidlervirksomhet innen handel med og distribusjon av giftige stoffer (EFT nr. L 307 av 18.11.1974, s.5), endret ved:

395 D 0001: 95/1/EF, Euratom, EKSF: Tilpasning av rettsaktene om nye medlemsstaters tiltrædelse i Den europeiske union (EFT L 1 av 1.1.1995, s. 1). Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasninger:

Følgende skal tilføyes i vedlegget:-

«I Liechtenstein:

Benzol og tetraklorokarbon (forskrift nr. 23 av 1. juni 1964),

Alle giftige stoffer og produkter i henhold til art. 2 i lov om gift (SR 814.80), særlig dem som er registrert på listen over giftige stoffer eller produkter 1, 2, 3 i henhold til art. 3 i forskrift om giftige stoffer (SR 814.801) (får anvendelse i henhold til tollavtalen, offentlig kunngjøring nr. 47 av 28. august 1979).

I Norge:

Plantevernmidler som omfattes av lov om plantevernmidler av 5. april 1963 med forskrifter,

Kjemiske stoffer som omfattes av forskrift av 1. juni 1990 om merking og salg av kjemiske stoffer som kan være farlige for menneskers helse, med tilsvarende forskrift på listen over kjemiske stoffer.

I Sveits:

Alle giftige stoffer og produkter i henhold til art. 2 i lov om giftstoffer (SR 814.80), særlig de som er registrert på listen over giftige stoffer eller produkter 1, 2, 3 i henhold til artikkel 3 i forskrift om giftige stoffer (SR 814.801).»

Selvstendige handelsagenter

386 L 0653: Rådsdirektiv 86/653/EØF av 18. desember 1986 om samordning av medlemsstatenes lovgivning om selvstendige handelsagenter (EFT nr. L 382 av 31.12.86, s. 17).

K. Annet

385 D 0368: Rådsvvedtak 85/368/EØF av 16. juli 1985 om sammenlignbarhet mellom de kvalifikasjoner som oppnås ved yrkesrettet opplæring i medlemsstatene i Det europeiske fellesskap (EFT nr. L 199 av 31.7.1985, s. 56).

Del B - Rettsakter som avtalepartene skal ta i betraktning

Avtalepartene skal ta i betraktning innholdet i følgende rettsakter:

Generelt

C/81/74/s. 1: Melding fra Kommisjonen om bevis for, erklæringer og attester om godandel, samt at vedkommendes bo ikke tidligere er tatt under konkursbehandling, art og varighet av virksomhet i seneste oppholdsstat fastsatt i rådsdirektiver vedtatt før 1. juni 1973 på området etableringsadgang og adgang til å yte tjenester (EFT nr. C 81 av 13.7.1974, s. 1),

374 Y 0820(01): Rådsresolusjon av 6. juni 1974 om godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis (EFT nr. C 98 av 20.8.1974, s. 1).

Generell ordning

389 L 0048: Uttalelse av Rådet og Kommisjonen avgitt ved vedtagelse av direktiv 89/48/EØF om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet (EFT nr. L 19 av 24.1.1989, s. 23).

Leger

375 X 0366: Rådsrekommendasjon 75/366/EØF av 16. juni 1975 om borgere i Storhertugdømmet Luxembourg som er innehaver av et diplom i medisin utstedt i en tredjestat (EFT nr. L 167 av 30.6.1975, s. 20),

375 X 0367: Rådsrekommendasjon 75/367/EØF av 16. juni 1975 om klinisk utdanning for leger (EFT Nr. L 167 av 30.6.1975, s. 21),

375 Y 0701(01): Rådets uttalelse avgitt ved vedtagelse av tekstene om etableringsadgang og adgang til å yte tjenester for leger innenfor Fellesskapet (EFT nr. C 146 av 1.7.75, s. 1),

386 X 0458: Rådsrekommendasjon 86/458/EØF av 15. september 1986 om borgere i Storhertugdømmet Luxembourg som er innehavere av et diplom i medisin utstedt av en tredjestat (EFT nr. L 267 av 19.9.1986, s. 30),

389 X 0601: Kommisjonsrekommendasjon 89/601/EØF av 8. november 1989 om utdanning av helsepersonell innenfor området cancer (EFT nr. L 346 av 27.11.1989, s. 1).

Tannleger

378 Y 0824(01): Rådets uttalelse om direktivet om samordning av bestemmelser i lover og forskrifter som berører kjevekirurgers virksomhet (EFT nr. C 202 av 24.8.1978, s. 1).

Veterinærmedisin

378 X 1029: Rådsrekommendasjon 78/1029/EØF av 18. desember 1978 om borgere i Storhertugdømmet Luxembourg som er innehavere av et diplom i veterinærmedisin utstedt i en tredjestat (EFT nr. L 362 av 23.12.1978, s. 12),

378 Y 1223(01): Rådets uttalelser om direktivet om gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis i veterinærmedisin, herunder tiltak for å lette den faktiske utøvelse av etableringsretten og adgangen til å yte tjenester (EFT nr. C 308 av 23.12.1978, s.1).

Farmasi

385 X 0435: Rådsrekommendasjon 85/435/EØF av 16. september 1985 om borgere i Storhertugdømmet Luxembourg som er innehavere av et diplom i farmasi utstedt i en tredjestat (EFT nr. L 253 av 24.9.1985, s. 45).

Arkitektur

385 X 0386: Rådsrekommendasjon 85/386/EØF av 10. juni 1985 om innehavere av et diplom i arkitektur utstedt i en tredjestat (EFT nr. L 223 av 21.8.1985, s. 28).

Protokoll om fri bevegelighet for personer mellom Sveits og Liechtenstein

Sveits og Liechtenstein, heretter kalt «partene»,

som viser til at Sveits, Island og Norge, innenfor rammen av Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund, har inngått en avtale om fri bevegelighet for personer som bygger på Avtalen mellom Det europeiske fellesskap og dets medlemsstater på den ene side og Det sveitsiske edsforbund på den annen side om fri bevegelighet for personer,

som viser til at Sveits og Liechtenstein også har som mål å inngå en slik avtale,

som tar i betraktning Liechtensteins spesielle situasjon, som har ført til at Liechtenstein som medlemsstat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) har framforhandlet en spesiell løsning med hensyn til fri bevegelighet for personer, som bygger på EØS-rådets erklæring om fri bevegelighet for personer, som i sin tur inngår i konklusjonene fra EØS-rådets andre møte av 20. desember 1994 og der EØS-rådet erkjenner at Liechtenstein utgjør et svært lite boområde av landlig karakter med en særlig høy andel utenlandske borgere som er bosatt og arbeider der, og som også har en vesentlig interesse av å bevare sin nasjonale identitet; og som dessuten tar i betraktning EØS-komiteens beslutning nr. 191/1999 av 17. desember 1999,

som viser til felleserklæringen om likebehandling mellom Sveits og Liechtenstein av 2. november 1994,

som iverksetter erklæringen fra Liechtensteins og Sveits' delegasjoner om fri bevegelighet for personer som ble undertegnet 6. april 2001 i Genève i forbindelse med forhandlingene om endring av EFTA-konvensjonen,

er blitt enige om følgende:

Med hensyn til punkt 29 (*Fri bevegelighet for personer*) og vedlegg VIII til Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (artikkel 20 og vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen):

Prinsipper

Liechtenstein og Sveits er enige om at Liechtenstein skal gi sveitsiske borgere den samme behandling som den EØS-borgere blir gitt i henhold til den spesielle løsningen som er innrømmet Liechtenstein i EØS.

Liechtenstein og Sveits er enige om at Sveits skal anvende overfor Liechtenstein de bestemmelser som er fastsatt i vedlegg VIII i Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (Vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen).

For å finne samsvarende løsninger, skal Liechtenstein og Sveits samordne sine forskrifter på tilsvarende områder.

Dersom alvorlige økonomiske, samfunnsmessige eller miljømessige vanskeligheter som kan vedvare, er i ferd med å oppstå i en sektor eller innen et distrikt, kan Liechtenstein og Sveits ensidig treffe egnede tiltak. Slike beskyttelsestiltak skal med hensyn til omfang og varighet begrenses til det som er strengt nødvendig for å rette opp situasjonen. Det skal fortrinnsvis velges tiltak som forårsaker minst mulig forstyrrelser for denne avtales funksjon.

En part som overveier å treffe beskyttelsestiltak, skal uten opphold meddele dette til den annen part og gi alle relevante opplysninger. Liechtenstein og Sveits skal straks innlede konsultasjoner med sikte på å finne en løsning som kan godtas av begge parter og skal informere EFTA-rådet om dette. Beskyttelsestiltak kan ikke treffes før en måned etter tidspunktet for meddelelsen om slike tiltak til den annen part, med mindre konsultasjonene er avsluttet før utløpet av den nevnte frist. Når spesielle omstendigheter nødvendiggjør et øyeblikkelig inngrep som utelukker en forutgående undersøkelse, kan de beskyttelsestiltak som er strengt nødvendige for å rette opp situasjonen iverksettes uten opphold.

Bilaterale konsultasjoner skal finne sted minst hver tredje måned, med sikte på å avvikle beskyttelsestiltak før den fastsatte opphørsdag eller å innskrenke deres virkeområde.

Dersom et beskyttelsestiltak iverksatt av en part fører til manglende likevekt mellom rettigheter og forpliktelser etter denne protokoll, kan hver part overfor den annen part treffe slike mottiltak som er strengt nødvendige for å gjenopprette likevekten, og som står i forhold til beskyttelsestiltaket. Det skal fortrinnsvis velges tiltak som forårsaker minst mulig forstyrrelser for hvordan avtalen virker.

Gjennomføring

Ett år etter at Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund er trådt i kraft, vil Liechtenstein gi sveitsiske borgere som allerede er bosatt i Liechtenstein, den samme behandling som gis EØS-borgere som er bosatt i Liechtenstein.

Samtidig vil Sveits i samsvar med artikkel 10 nr. 5 i vedlegg VIII i Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen) innrømme liechtensteinske borgere som allerede er bosatt i Sveits fri bevegelse for personer.

Innen ett år etter at Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund er trådt i kraft, skal Liechtenstein og Sveits komme til enighet om bestemmelser om ytelse av forretningstjenester over landegrensene.

Innen to eller senest tre år etter at Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund er trådt i kraft, skal Liechtenstein og Sveits komme til enighet

om innføring av samme behandling av sveitsiske borgere som for EØS-borgere som ikke er bosatt i Liechtenstein og om innføring av samme behandling av liechtensteinske borgere som for EU-/EFTA-borgere som ikke er bosatt i Sveits.

Med hensyn til punkt 29 (*Koordinering av trygdeordninger*) samt vedlegg VIII og dette vedleggets tillegg 2 til Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (artikkel 21 og vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen):

Bestemmelsene i vedlegg VIII (vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen) og dette vedleggets tillegg 2 (vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen) til Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund skal få anvendelse på forholdene mellom Sveits og Liechtenstein.

Med hensyn til punkt 29 (*Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner*) samt vedlegg VIII og dette vedleggets tillegg 3 til Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (artikkel 22 og vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen):

Bestemmelsene fastsatt i vedlegg VIII (vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen) og dette vedleggets tillegg 3 (vedlegg K i den konsoliderte versjonen av EFTA-konvensjonen) til Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund skal få anvendelse på forholdene mellom Sveits og Liechtenstein i samsvar med de bestemmelser om bevegelighet for personer som partene er blitt enige om.

Denne protokoll utgjør en integrert del av Avtalen om endring av Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund og vil tre i kraft samtidig.

Erklæring

fra Sveits' og Liechtensteins regjeringer

om videre forhandlinger

mellom Sveits og Liechtenstein

om likebehandling av deres egne borgere i den annen stat

Sveits og Liechtenstein skal med hensyn til bestemmelsene i punkt 2.1 til 2.3 i denne protokoll (personer som er bosatt i den annen stat) innen utgangen av 2001 sammen undersøke de rettslige kravene i forbindelse med behovet for en regulering med sikte på å utarbeide en egnet avtale mellom de to partene. Deretter vil det bli innledet undersøkelser for å avklare de rettslige kravene i forbindelse med punkt 2.4 i denne protokoll (personer som ikke er bosatt i den annen stat).

1

Overgangsperioden bør utløpe samtidig som den tilsvarende perioden i den bilaterale avtalen mellom Sveits og Det europeiske fellesskap.

2

I Sveits skal sykeforsikring for personer som velger ikke å bosette seg der, omfatte ulykkesforsikring og forsikring knyttet til svangerskap og fødsel.

13

De skal ikke være undergitt vilkåret om fortrinnsrett for arbeidstakere som er integrert på det lovlige arbeidsmarkedet, eller kontroll med overholdelse av lønns- og arbeidsvilkårene i en bestemt sektor eller på et bestemt sted.

14

¹ Prinsippene om sammenlegging av retten til stønad ved arbeidsløshet og bestemmelsene om dette i staten man sist hadde arbeid gjelder uavhengig av arbeidets varighet.

Personer som har hatt arbeid av under ett års varighet innenfor en medlemsstats territorium kan oppholde seg i denne stat etter arbeidets opphør for å søke nytt arbeid innenfor en rimelig tidsfrist som kan være inntil seks måneder, og som gir dem mulighet til å undersøke arbeidsmulighetene for en person med deres yrkeskvalifikasjoner og om nødvendig å ta de nødvendige skritt for å komme i arbeid. Slike personer kan også bli værende i staten etter arbeidets opphør dersom de har tilstrekkelige økonomiske midler til seg selv og medlemmer av sin familie uten å måtte søke om sosialhjelp, og dersom de har full dekning med hensyn til sykeforsikring. Stønad ved arbeidsløshet som de har rett til etter nasjonal lovgivning, og som eventuelt kan suppleres av regler om sammenlegging, skal anses som slike økonomiske midler. Med tilstrekkelige økonomiske midler menes et beløp som overstiger den beløpstærskel som er satt for at den berørte stats borgere kan søke sosialhjelp, når det tas hensyn til deres personlige og eventuelt familiens situasjon. Dersom dette vilkår ikke finner anvendelse, anses søkerens økonomiske midler som tilstrekkelige dersom de overstiger minstepensjonen som utbetales av vertsstaten.

Sesongarbeidere kan utøve sin rett til stønad ved arbeidsløshet i staten der de sist hadde arbeid selv om sesongen er avsluttet. De kan bli værende etter arbeidets opphør forutsatt at de oppfyller vilkårene nevnt i det forutgående ledd. Dersom de stiller seg til rådighet for arbeid i bostedsstaten vil de motta stønad ved arbeidsløshet i denne staten i samsvar med bestemmelsene i artikkel 71 i forordning (EØF) nr. 1408/71.

Grensearbeidere kan stille seg til rådighet for arbeid i bostedsstaten eller i staten der de sist hadde arbeid, dersom de har beholdt en personlig eller yrkesmessig tilknytning og dermed har større utsikter til å finne arbeid der. De vil motta stønad ved arbeidsløshet i staten der de stiller seg til rådighet for arbeid.

15

For tiden 6 måneder, eller 12 måneder ved gjentatt arbeidsløshet.

16

Avgifter tilbakebetalt for arbeidstakere som vil utøve sin rett til stønad ved arbeidsløshet i Sveits etter å ha betalt avgifter i minst seks måneder - i løpet av flere oppholdsperioder - innenfor et tidsrom på to år